

Житомирський державний університет імені Івана Франка
Навчально-науковий інститут педагогіки
Кафедра початкової освіти та культури фахової мови

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ /
ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ**

Обов'язкової освітньої компоненти

**«ДИДАКТИКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ»**

**для підготовки здобувачів
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти**

Галузь знань	А Освіта
Спеціальність	A3 Початкова освіта
Предметна спеціальність	-
Спеціалізація	-
Освітня програма	Початкова освіта
ННІ	педагогіки

Укладачі:

доктор педагогічних наук, професор
Тетяна ШАНСКОВА, кандидат педагогічних
наук, доцент Неля РУДНИЦЬКА
Розглянуто та схвалено
на засіданні кафедри початкової освіти
та культури фахової мови

Протокол від «01» квітня 2026 р. № 14
Завідувач кафедри Валентина ПІДГУРСЬКА

Житомир 2026

УДК 37.026:37.091.33:373.3

М 52

Рекомендовано до друку Вченою радою Житомирського державного університету імені Івана Франка (протокол № 10 від 24.04.2026 р.)

Рецензенти:

Іван КОНОВАЛЬЧУК – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методик дошкільної й інклюзивної освіти Житомирського державного університету імені Івана Франка;

Ірина САХНЕВИЧ - кандидат педагогічних наук, доцент, методист Навчально-методичного кабінету професійно-технічної освіти у Житомирській області;

Ірина БОЙКО - кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри психології КЗ «Житомирський обласний ІППО» Житомирської обласної ради

М 52 Шанскова Т.І., Рудницька Н. Ю.

Методичні рекомендації до організації самостійної / індивідуальної роботи з освітньої компоненти «Дидактика та організація освітнього процесу в початковій школі». Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2026. 45 с.

Посібник містить методичні рекомендації щодо організації самостійної та індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти з освітньої компоненти «Дидактика та організація освітнього процесу в початковій школі». Матеріал спрямований на формування професійних компетентностей майбутніх вчителів початкових класів у процесі самостійної /індивідуальної роботи та розвиток soft skills.

Для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності А3 Початкова освіта освітньо-професійної програми «Початкова освіта». Посібник може бути використаний викладачами закладів вищої освіти під час підготовки майбутніх учителів початкових класів.

УДК 37.026:37.091.33:373.3

© Т. І. Шанскова, Н. Ю. Рудницька, 2026

© Житомирський державний університет імені Івана Франка, 2026

ЗМІСТ:

	Передмова.....	5
	Опис освітньої компоненти «Дидактика та організація освітнього процесу в початковій школі».....	6
	Структура освітньої компоненти.....	7
Завдання для самостійної /індивідуальної роботи №1	Тема: Дидактика як галузь педагогіки	10
Завдання для самостійної/ індивідуальної роботи № 2	Тема: Сучасні дидактичні вимоги до навчання в початковій школі	11
Завдання для самостійної/ індивідуальної роботи № 3	Тема: Зміст освіти в початковій школі та шляхи його реалізації	13
Завдання для самостійної/ індивідуальної роботи № 4	Тема: Особливості процесу навчання	15
Завдання для самостійної/ індивідуальної роботи № 5	Тема: Види навчання	15
Завдання для самостійної/ індивідуальної роботи № 6	Тема: Особливості навчально-пізнавальної діяльності учнів	17
Завдання для самостійної/ індивідуальної роботи № 7	Тема: Компетентнісний підхід в організації педагогічного процесу початкової школи	18
Завдання для самостійної/ індивідуальної роботи № 8	Тема: Методи навчання в початковій школі	19
Завдання для самостійної/ індивідуальної роботи № 9	Тема: Форми навчання	20
Завдання для самостійної/ індивідуальної роботи № 10	Тема: Урок – основна форма організації навчання в початковій школі	22
Завдання для самостійної/ індивідуальної роботи № 10	Тема: Екскурсія як форма навчання в початковій школі	26

індивідуальної роботи № 11		
Завдання для самостійної/індивідуальної роботи № 12	Тема: Інноваційні форми організації педагогічного процесу в початковій школі	27
Завдання для самостійної/індивідуальної роботи № 13	Тема: Організація освітнього середовища Нової української школи	29
Завдання для самостійної/індивідуальної роботи № 14	Тема: Засоби та прийоми навчання	31
Завдання для самостійної/індивідуальної роботи № 15	Тема: Інтеграція в освітньому процесі початкової школи	33
Завдання для самостійної/індивідуальної роботи № 16	Тема: Особливості застосування педагогічних технологій в початковій школі	34
Завдання для самостійної/індивідуальної роботи № 17	Тема: Особливості оцінювання учнів початкових класів	36
Завдання для самостійної/індивідуальної роботи № 18	Тема: Класний керівник та його функції	38
Завдання для самостійної/індивідуальної роботи № 19	Тема: Основна документація вчителя початкових класів	40
Завдання для самостійної/індивідуальної роботи № 20	Тема: Тайм-менеджмент вчителя початкових класів	41
Рекомендована література		44

Передмова

Модернізація системи вищої освіти України, орієнтована на компетентнісний підхід та інтеграцію до європейського освітнього простору, зумовлює підвищення ролі самостійної роботи студентів у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців. Самостійна робота є основним засобом опанування здобувачами вищої освіти навчального матеріалу у вільний від аудиторних навчальних занять час. Самостійна навчальна діяльність є важливим складником освітнього процесу у закладах вищої освіти, оскільки сприяє поглибленню й систематизації теоретичних знань, формуванню дослідницьких умінь, розвитку критичного мислення, а також здатності до самоосвіти та професійного самовдосконалення.

Основна освітня компонента «Дидактика та організація освітнього процесу в початковій школі» посідає провідне місце у структурі професійної підготовки студентів спеціальності «Початкова освіта», оскільки забезпечує засвоєння теоретичних засад організації процесу навчання. У межах вивчення курсу студенти опановують основні категорії та поняття дидактики, закономірності та принципи навчання, сучасні методи, засоби і форми організації освітнього процесу, а також набувають умінь проектування, організації та аналізу навчальної діяльності. Зміст самостійної роботи з кожної навчальної дисципліни визначається робочою навчальною програмою з дисципліни та методичними рекомендаціями викладача.

Методичні рекомендації для самостійної / індивідуальної роботи студентів розроблено з метою оптимізації процесу засвоєння змісту основної освітньої компоненти «Дидактика та організація освітнього процесу в початковій школі» та формування у здобувачів вищої освіти здатності до самостійного опрацювання відповідної законодавчої бази, науково-педагогічних джерел, аналізу педагогічних явищ і процесів, а також застосування здобутих знань у майбутній професійній діяльності.

У методичних матеріалах подано тематику та зміст завдань для самостійної роботи, рекомендації щодо їх виконання, а також список рекомендованих джерел.

Виконання завдань для самостійної/індивідуальної роботи з освітньої компоненти «Дидактика та організація освітнього процесу в початковій школі» формує не лише професійні компетентності здобувачів вищої освіти, а й універсальні *soft skills* — комунікацію, мислення, адаптивність і саморозвиток, які є ключовими в сучасному світі. Так, критичне мислення формується завдяки аналізу педагогічних ситуацій і методів навчання, оцінці ефективності різних наукових підходів до проблем дидактики, вмінню ставити запитання і робити обґрунтовані висновки. У процесі самостійної/індивідуальної роботи удосконалюються навички тайм-менеджменту студентів, розвивається їх гнучкість та адаптивність, що полягає у пристосуванні до різних видів навчання учнів, зміні методів, форм та прийомів навчання залежно від ситуації.

Методичні рекомендації адресовано здобувачам вищої освіти педагогічних спеціальностей і можуть бути використані під час підготовки до практичних занять,

виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань, підготовки до модульного та підсумкового контролю.

Опис освітньої компоненти

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика освітньої компоненти	
		денна форма	заочна форма
Кількість кредитів – 4	Галузь знань А Освіта (шифр і назва)	Обов'язкова	
Модулів – 2	Спеціальність: А 3 Початкова освіта освітньо-професійна програма: Початкова освіта	Рік підготовки	
Загальна кількість годин – 150		2- й	
		Семестр	
		4	
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми аудиторних – 3,2 індивідуально-самостійної роботи студента – 4	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	22 год.	6 год.
		Практичні	
		44 год.	10 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		84 год.	134 год.
		Індивідуальна робота	
		-	-
		Вид контролю:	
Екзамен			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 38% : 62%

для заочної форми навчання – 13 % : 87 %

2. Мета, завдання та результати навчання

2.1. Мета вивчення освітньої компоненти: засвоєння базових знань з актуальних теоретико-методичних проблем навчання в початковій школі; сформувані поняття про освітнє середовище та його можливості у навчанні, вихованні та розвитку молодшого школяра.

2.2. Основними завданнями вивчення освітньої компоненти є:

- сформувані у студентів розуміння основних дидактичних категорій, умінь ними оперувати;
- розкрити основні питання організації освітнього процесу у початковій школі;
- ознайомити з основними документами, які скеровують навчальний процес та регулюють діяльність вчителя початкових класів, з різними підходами до процесу навчання і підготувати їх до свідомого, оптимального вибору необхідних форм, методів, засобів навчання з урахуванням конкретних умов;

- навчати практичним прийомам підготовки та проведення заходів, спрямованих на підвищення кваліфікації педагогічних працівників;
- сприяти формуванню здатності самостійно працювати з науково-методичною літературою.

Структура освітньої компоненти

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Всього	у тому числі				Всього	у тому числі			
Лекції		Практич	Лаборат	Самостійна робота	Індивіду		Лекції	Практич	Лаборат орні	Самостійна робота
Модуль 1. Теорія навчання										
Тема 1. Дидактика як галузь педагогіки	7	1	2		4	7	1			6
Тема 2. Сучасні дидактичні вимоги до навчання в початковій школі	9	1	2		6	7	1			6
Тема 3. Зміст освіти в початковій школі та шляхи його реалізації	7	1	2		4	7	1			6
Тема 4. Особливості процесу навчання	11	1	4		6	7	1			6
Тема 5. Види навчання	6		2		4	7		1		6
Тема 6. Особливості навчально-пізнавальної діяльності учнів	7	1	2		4	7		1		6
Тема 7. Компетентнісний підхід в організації педагогічного процесу початкової школи	7	1	2		4	7		1		6
Тема 8. Методи навчання в початковій школі	8	2	2		4	7		1		6
Тема 9. Форми навчання	7	1	2		4	9		1		8
Тема 10. Урок – основна форма організації навчання в початковій школі	8	2	2		4	9		1		8

Тема 11. Експерсія як форма навчання в початковій школі	6		2		4		8			8	
Тема 12. Інноваційні форми організації педагогічного процесу в початковій школі	7	1	2		4		8			8	
Всього за модулем 1	90	12	26		52		90	4	6	80	
Модуль 2. Організація освітнього процесу у початковій школі											
Тема 1. Організація освітнього середовища Нової української школи	7	1	2		4		7		1	6	
Тема 2. Засоби та прийоми навчання	9	1	4		4		7		1	6	
Тема 3. Інтеграція в освітньому процесі початкової школи	8	2	2		4		7		1	6	
Тема 4. Особливості застосування педагогічних технологій в початковій школі	8	2	2		4		7	1		6	
Тема 5. Особливості оцінювання учнів початкових класів	7	1	2		4		7	1		6	
Тема 6. Класний керівник та його функції	7	1	2		4		7		1	6	
Тема 7. Основна документація вчителя початкових класів	7	1	2		4		9			9	
Тема 8. Тайм-менеджмент вчителя початкових класів	7	1	2		4		9			9	
Всього за модулем 2	60	10	18		32		60	2	4	54	
Всього	150	22	44		84		150	6	10	134	

Самостійна робота
(денна форма)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Дидактика як галузь педагогіки	4
2.	Сучасні дидактичні вимоги до навчання в початковій школі	6
3.	Зміст освіти в початковій школі та шляхи його реалізації	4
4.	Особливості процесу навчання	6
5.	Види навчання	4

6.	Особливості навчально-пізнавальної діяльності учнів	4
7.	Компетентнісний підхід в організації педагогічного процесу початкової школи	4
8.	Методи навчання в початковій школі	4
9.	Форми навчання	4
10.	Урок – основна форма організації навчання в початковій школі	4
11.	Екскурсія як форма навчання в початковій школі	4
12.	Інноваційні форми організації педагогічного процесу в початковій школі	4
13.	Організація освітнього середовища Нової української школи	4
14.	Засоби та прийоми навчання	4
15.	Інтеграція в освітньому процесі початкової школи	4
16.	Особливості застосування педагогічних технологій в початковій школі	4
17.	Особливості оцінювання учнів початкових класів	4
18.	Класний керівник та його функції	4
19.	Основна документація вчителя початкових класів	4
20.	Тайм-менеджмент вчителя початкових класів	4
	Всього	84

Самостійна робота
(заочна форма)

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1.	Дидактика як галузь педагогіки	6
2.	Сучасні дидактичні вимоги до навчання в початковій школі	6
3.	Зміст освіти в початковій школі та шляхи його реалізації	6
4.	Особливості процесу навчання	6
5.	Види навчання	6
6.	Особливості навчально-пізнавальної діяльності учнів	6
7.	Компетентнісний підхід в організації педагогічного процесу початкової школи	6
8.	Методи навчання в початковій школі	6
9.	Форми навчання	8
10.	Урок – основна форма організації навчання в початковій школі	8
11.	Екскурсія як форма навчання в початковій школі	8
12.	Інноваційні форми організації педагогічного процесу в початковій школі	8
13.	Організація освітнього середовища Нової української школи	6
14.	Засоби та прийоми навчання	6

15.	Інтеграція в освітньому процесі початкової школи	6
16.	Особливості застосування педагогічних технологій в початковій школі	6
17.	Особливості оцінювання учнів початкових класів	6
18.	Класний керівник та його функції	6
19.	Основна документація вчителя початкових класів	9
20.	Тайм-менеджмент вчителя початкових класів	9
	Всього:	134

ТЕМА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ № 1: ДИДАКТИКА ЯК ГАДУЗЬ ПЕДАГОГІКИ

Завдання для самостійної роботи:

1. Дослідити зв'язок дидактики з іншими науками та педагогічним досвідом.
3. Складіть таблицю із прізвищ відомих учених-дидактів та ідей, якими вони збагатили дидактику.
4. Встановіть відповідність між основними категоріями у таблиці.

1.	Освіта		процес оволодіння знаннями, уміннями і навичками, щопотребує інтелектуальних, емоційно-вольових і фізичних зусиль людини.
2.	Принципи навчання		цілеспрямований процес і результат оволодіння учнями системою наукових знань, пізнавальних умінь і навичок та формування на цій основі світогляду, моральних якостей. Вона реалізується у процесі навчання.
3.	Уміння		діяльність учителя, спрямована на організацію і керування пізнавальною діяльністю учнів, у результаті чого відбувається їхній розвиток і виховання.
4.	Навички		основні положення щодо змісту, організації і методів навчання, дотримання яких забезпечує оптимальне функціонування навчання.
5.	Знання		здатність свідомо виконувати певні дії на основі сформованих знань, навичок, набутого досвіду.
6.	Методи навчання		результат засвоєння інформації, що виявляється у поняттях, судженнях, умовиводах, концепціях, теоріях.
7.	Навчання		навчальні дії, які внаслідок багаторазового виконання набувають автоматизованого характеру.
8.	Самоосвіта		упорядковані способи взаємопов'язаної діяльності вчителя й учнів, спрямовані на розв'язання навчально-виховних завдань.
9.	Викладання		суттєві, необхідні зв'язки між процесом навчання і соціальними процесами, а також зв'язки внутрішнього характеру.

10.	Закономірності навчання	освіта, яка набувається у процесі самостійної роботи без проходження систематичного курсу навчання в закладі вищої освіти.
-----	-------------------------	--

Методичні рекомендації до виконання завдань самостійної роботи:

1. Опрацюйте визначення поняття «дидактика» у підручниках з педагогіки.
 2. Визначте, з якими науками дидактика має міждисциплінарні зв'язки (філософія, психологія, соціологія, логіка, кібернетика, фізіологія).
 3. Для кожної науки з'ясуйте:
 - що саме вона дає дидактиці;
 - як ці знання використовуються в організації навчального процесу.
 4. Проаналізуйте приклади педагогічного досвіду (інноваційні методики, авторські школи), які підтверджують практичну цінність дидактичних ідей.
 5. Зробіть узагальнюючий висновок про роль міжнаукових зв'язків у розвитку дидактики.
 6. Скористайтеся науковими та навчальними джерелами для добору відомих учених-дидактів (вітчизняних і зарубіжних).
 7. Визначте ключові ідеї або внесок кожного вченого у розвиток дидактики.
- Оформіть матеріал у таблиці за таким зразком:

Прізвище вченого	Основні дидактичні ідеї	Внесок у розвиток дидактики
---------------------	----------------------------	--------------------------------

Рекомендована література

1. Бібік Н.М. Нова українська школа: порадник для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н.М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
2. Кіт Г.Г. Дидактика початкової освіти : практикум / Г. Г. Кіт, О. Б. Петрович, І. В. Карук. Вінниця : Документ Принт, 2017. 249 с.
3. Малафіїк І.В. Дидактика новітньої школи [Текст] : навчальний посібник. К. : СЛОВО, 2015. - 632 с.
4. Мистецтво : особливості викладання в початковій школі : навчально-методичний посібник / автор-уклад. В. П. Мартинова. Харків : Друкарня Мадрид, 2019. 111 с.
5. Педагогіка І («Основи педагогіки», «Дидактика»): Опорні конспекти лекцій для студентів денної форми навчання спеціальності 013 «Початкова освіта» ОС «Молодший бакалавр». Мукачево: МДУ, 2020. 88 с.

Інтернет-ресурси:

1. Бібліотека ЖДУ імені Івана Франка – Режим доступу: <http://irbis.zu.edu.ua/>
2. <http://pidruchniki.ws/>.
3. <http://www.gumer.info/>
4. www.dnpb.gov.ua.
5. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського – Режим доступу: <http://www.irbisnbu>.
6. https://pidruchniki.com/18_211001/pedagogika/zagaln_i_zasadi_didaktiki#390
7. https://pidruchniki.com/16_591226/pedagogik
8. https://vseosvita.ua/?_cf_chl_tk=Pioqp3dF5Sl_fyncppc11XPt9S4zXJWPKJcWSYJiXpo-1685528127-0-gaNycGzNC_s
9. <https://www.ed-era.com/>
10. <https://naurok.com.ua/>

ТЕМА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ № 2: СУЧАСНІ ДИДАКТИЧНІ ВИМОГИ ДО НАВЧАННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.

Завдання для самостійної роботи:

1. Проаналізуйте Закон України «Про освіту» щодо рівнів освіти, прав та обов'язків батьків здобувачів освіти.
2. Які новації у сфері освіти закладено у Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа»?
3. Дайте визначення поняттям «мета освіти», «компетентність». Чим компетентнісний підхід відрізняється від традиційного «знанневого»?
4. Назвіть ключові компетентності, визначені у Державному стандарті початкової освіти.
5. В чому унікальність принципів Державного стандарту початкової освіти?
6. У чому полягає підготовка вчителя початкових класів до реалізації нового державного стандарту початкової освіти.

Методичні рекомендації до виконання завдань самостійної роботи:

1. Опрацювання положень Закону України «Про освіту» щодо рівнів освіти:
 - ознайомтеся з відповідними статтями Закону України «Про освіту», що регламентують систему та рівні освіти;
 - з'ясуйте мету кожного рівня освіти та його основні характеристики;
 - зверніть увагу на взаємозв'язок і наступність між рівнями освіти;
 - зробіть узагальнюючий висновок про роль кожного рівня у формуванні особистості.
2. Аналіз прав батьків здобувачів освіти:
 - опрацюйте статті Закону України «Про освіту», у яких визначено статус батьків як учасників освітнього процесу;
 - виділіть основні права батьків (законних представників);
 - проаналізуйте, як реалізація цих прав впливає на забезпечення якості освіти дитини;
 - наведіть приклади практичної реалізації прав батьків у діяльності закладу освіти;
 - зверніть увагу на принцип партнерської взаємодії між закладом освіти та родиною.
3. Визначення обов'язків батьків здобувачів освіти:
 - ознайомтеся з переліком обов'язків батьків, визначених Законом України «Про освіту»;
 - з'ясуйте зміст кожного обов'язку та його значення для освітнього процесу;
 - проаналізуйте відповідальність батьків за здобуття дитиною повної загальної середньої освіти;
 - розгляньте приклади дотримання або порушення обов'язків батьків у реальних педагогічних ситуаціях;
 - зробіть висновок щодо ролі сім'ї у вихованні та навчанні дитини.
3. Опрацюйте текст Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», визначте ключові ідеї та новації, запропоновані в документі, з'ясуйте, які зміни стосуються змісту освіти, ролі вчителя й учня; підходів до навчання та оцінювання, проілюструйте новації прикладами з практики початкової школи, зробіть висновок щодо значення Концепції НУШ для модернізації освіти.
4. Опрацюйте положення Державного стандарту початкової освіти щодо ключових компетентностей, складіть перелік компетентностей та з'ясуйте їх зміст, проаналізуйте, як кожна з компетентностей формується у початковій школі, наведіть приклади навчальної діяльності, спрямованої на формування окремих компетентностей; ознайомтеся з принципами, на яких ґрунтується Державний стандарт початкової освіти, проаналізуйте такі

аспекти, як дитиноцентризм, інтегроване навчання, інклюзивність, компетентнісна спрямованість.

Рекомендована література

1. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
2. Закон України «Про загальну середню освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/651-14>
3. Інтегративний підхід: актуальність, сутність, особливості впровадження в умовах початкової школи: навчально-методичний посібник / уклад. : Н. Б. Ларіонова, Н. М. Стрельцова. Харків: Друкарня Мадрид, 2018. 76 с.
4. Концепція Нової української школи. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nov-a-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
5. Державний стандарт початкової освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1810-2025-%D0%BF#Text>

Інтернет-ресурси:

1. Бібліотека ЖДУ імені Івана Франка – Режим доступу: <http://irbis.zu.edu.ua/>
2. <http://pidruchniki.ws/>.
3. <http://www.gumer.info/>
4. www.dnnpb.gov.ua.
5. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського – Режим доступу: <http://www.irbisnbuv>.
6. <https://pidruchniki.com/18-211001/pedagogika/zagalni-zasadi-didaktiki#390>
7. <https://pidruchniki.com/16-591226/pedagogik>
8. https://vseosvita.ua/?_cf_chl_tk=Pioqp3dF5Sl_fyncppc1lXPt9S4zXJWPKJcWSYJiXpo-1685528127-0-gaNycGzNC_s
9. <https://www.ed-era.com/>
10. <https://naurok.com.ua/>

ТЕМА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ № 3: ЗМІСТ ОСВІТИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ ТА ШЛЯХИ ЙОГО РЕАЛІЗАЦІЇ.

Завдання для самостійної роботи:

1. Порівняти сильні і слабкі сторони різних теорій формування змісту освіти.
2. На якій підставі сформовано покомпонентний зміст загальної середньої освіти?
3. Розкрийте критерії відбору змісту освіти?
4. Опишіть переваги і недоліки теорій формальної і матеріальної освіти.
5. Проаналізувати підручник для початкової школи
6. Проаналізувати освітні програми:
 - освітня програма початкової освіти за вальдорфською педагогікою (автори Косенко Д. Ю., Мезенцева О. І.), лист ДСЯО від 11.09.2020 № 01/01-23/1044;
 - освітня програма «Світ чекає крилатих» (науковий керівник Цимбалару А. Д.), лист ДСЯО від 22.09.2020 № 01/01-23/1115;
 - освітня програма за педагогічною технологією «Росток» (науковий керівник Пушкарьова Т. О.), лист ДСЯО від 11.09.2020 № 01/01-23/1045;
 - освітня програма «Інтелект України» (науковий керівник Гавриш І. В.), лист ДСЯО від 06.08.2020 № 01/01-23/929;
 - освітня програма I циклу (1-2 класи) та II циклу (3-4 класи) закладів загальної середньої освіти, які працюють за системою розвивального навчання (Центр психології і методики розвивального навчання), лист ДСЯО від 28.08.2021 № 01/01-23/1283.

Методичні рекомендації до виконання завдань самостійної роботи.

Схема аналізу підручника для початкової школи (за Я. Кодлюк)

1.1 Інформаційна функція підручника:

- основні види знань (про навколишній світ, про способи діяльності, про систему цінностей), їх співвідношення;
- види діяльності, спрямовані на застосування даних знань на практиці;
- реалізація змістових ліній освітнього стандарту;
- відповідність навчальній програмі;
- дидактично обґрунтований відбір навчального матеріалу;
- науковість і доступність викладу;
- системність і послідовність пред'явлення знань.

1.2 Розвивальна функція підручника:

- наявність завдань на розвиток психічних процесів, формування загальнонавчальних умінь і навичок (організаційних, загально-мовленнєвих, загальнопізнавальних і контрольно-оцінних), розвиток творчих здібностей;
- можливості підручника щодо оволодіння вмінням працювати з книжкою.

1.3 Виховна функція підручника:

- система цінностей (загальнолюдські та національні), що відображена в підручнику; дидактично обґрунтований їх відбір (особистісно зорієнтована спрямованість) та співвідношення;
- способи включення ціннісно орієнтованого матеріалу в підручник (тексти, що інформують про ті чи інші цінності; завдання на оцінювання подій, явищ тощо; завдання на залучення учнів у ситуації вибору цінностей);
- можливості підручника щодо розумового виховання учнів (у контексті формування культури розумової праці).

1.4 Мотиваційна функція підручника:

- засоби формування в учнів інтелектуальних почуттів, позитивних мотивів навчання, стимулювання пізнавальних потреб та інтересів;
- змістове забезпечення емоційності навчання (емоційна насиченість змісту навчального матеріалу, відбір інформації з точки зору її значущості для молодших школярів, використання цікавих пізнавальних матеріалів);
- процесуальне забезпечення мотиваційної функції (наявність завдань на аналіз емоційної сфери дійових осіб твору, автора, власних почуттів та переживань; організація засобами підручника навчальної діяльності учнів: використання індивідуальних та групових форм роботи, ігрових ситуацій, драматизації тощо; персоніфіковане формулювання запитань; заохочення учнів до висловлювання власної думки; наявність засобів заохочення та підтримки успіху в навчанні).

Рекомендована література:

1. Педагогіка I («Основи педагогіки», «Дидактика»): Опорні конспекти лекцій для студентів денної форми навчання спеціальності 013 «Початкова освіта» ОС «Молодший бакалавр» / Т. І. Молнар. Мукачєво: МДУ, 2020. 88 с.
2. Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти : підручник. К. : Грамота, 2012. 504 с.
3. Освітня програма початкової освіти за вальдорфською педагогікою (автори Косенко Д. Ю., Мезенцева О. І.), лист ДСЯО від 11.09.2020 № 01/01-23/1044. URL: <https://osvita.ua/school/program/program-1-4/95815/>
4. Освітня програма «Світ чекає крилатих» (науковий керівник Цимбалару А. Д.), лист ДСЯО від 22.09.2020 № 01/01-23/1115. URL: <https://svitchekaiekrylatykh.com/>
5. Освітня програма за педагогічною технологією «Росток» (науковий керівник Пушкарьова Т. О.), лист ДСЯО від 11.09.2020 № 01/01-23/1045. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/95796/
6. Освітня програма «Інтелект України» (науковий керівник Гавриш І. В.), лист ДСЯО від 06.08.2020 № 01/01-23/929. URL: <https://intellect-ukraine.org/>

7. Освітня програма I циклу (1-2 класи) та II циклу (3-4 класи) закладів загальної середньої освіти, які працюють за системою розвивального навчання (Центр психології і методики розвивального навчання), лист ДСЯО від 28.08.2021 № 01/01-23/1283. URL: <https://osvita.ua/school/program/program-1-4/95808/>

Інтернет-ресурси:

1. Бібліотека ЖДУ імені Івана Франка – Режим доступу: <http://irbis.zu.edu.ua/>
2. <http://pidruchniki.ws/>.
3. <http://www.gumer.info/>
4. www.dnpb.gov.ua.
5. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського – Режим доступу: <http://www.irbisnbuy>.
6. https://pidruchniki.com/18_211001/pedagogika/zagaln_i_zasadi_didaktiki#390
7. https://pidruchniki.com/16_591226/pedagogik
8. https://vseosvita.ua/?_cf_chl_tk=Pioqp3dF5Sl_fyncppc1lXPt9S4zXJWPKJcWSYJiXpo-1685528127-0-gaNycGzNC_s
9. <https://www.ed-era.com/>
10. <https://naurok.com.ua/>

ТЕМА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ № 4: ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ

Завдання для самостійної роботи:

1. Обґрунтуйте двосторонність процесу навчання.
2. Розкрийте сутність поняття «оптимізація» навчання.
3. Скласти схему структури процесу навчання, визначивши основні його компоненти: мету навчання; зміст навчання; методи навчання; форми організації навчання; результати навчання.
4. Розробіть систему прийомів для стимулювання зацікавленості учнів у навчанні.
5. Наукові повідомлення – презентації «Організація диференційованого навчання у початковій школі», «Формування у молодших школярів уміння вчитися».

Методичні рекомендації до виконання завдань самостійної роботи.

У ході самостійної роботи у студентів формуються уявлення про навчання як процесуальне явище, його завдання, функції, рушійні сили; удосконалюється розуміння структури процесу навчання, логіки його організації. Під час самостійного опрацювання теми важливо звернути увагу на взаємозв'язок усіх компонентів процесу навчання, оскільки ефективність навчальної діяльності учнів залежить від правильного визначення мети, змісту, методів та форм організації навчання. Особливу увагу варто приділити специфіці організації навчання в початковій школі, що зумовлена віковими особливостями молодших школярів. Самостійна робота спрямована на засвоєння сутності та особливостей процесу навчання; формування уявлення про структуру, функції та закономірності навчального процесу, розвиток уміння аналізувати педагогічні ситуації та застосовувати теоретичні знання на практиці.

Робота з першоджерелами: опрацюйте книгу В. О. Сухомлинського «Сто порад учителям». Випишіть основні ідеї щодо організації навчання у початковій школі (поради 9, 14, 20, 56).

Рекомендована література:

1. Бібік Н.М. Нова українська школа: порадник для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н.М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.

2. Кіт Г.Г. Дидактика початкової освіти : практикум / Г.Г. Кіт, О.Б. Петрович, І.В. Карук. Вінниця : Документ Принт, 2017. 249 с.
3. Малафіїк І.В. Дидактика новітньої школи [Текст] : навчальний посібник. К. : СЛОВО, 2015. 632 с.
4. Мистецтво : особливості викладання в початковій школі : навчально-методичний посібник / автор-уклад. В. П. Мартинова. Харків : Друкарня Мадрид, 2019. 111 с.
5. Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти : підручник. К. : Грамота, 2012. 504 с.
6. Фізеші О.Й. Педагогіка: Основи педагогіки. Дидактика. Теорія та методика виховання. Школознавство: Навчальний посібник. К: Кондор-Видавництво, 2015. 390 с.
7. Чайка В.М. Основи дидактики : навчальний посібник. К. : Академвидав, 2011. 240 с.

ТЕМА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ № 5: ВИДИ НАВЧАННЯ

Завдання для самостійної роботи:

1. Охарактеризуйте зміст пояснювально-ілюстративного навчання.
2. Проаналізуйте переваги та недоліки проблемного навчання.
3. У чому полягає специфіка програмованого навчання?
4. Скласти порівняльну таблицю «Види навчання в початковій школі».
5. Підготувати схему або інтелект-карту, яка відображає класифікацію видів навчання.
6. Проаналізувати фрагмент уроку в початковій школі та визначити: який вид навчання використовується; які методи застосовує вчитель; яку діяльність виконують учні.
7. Підготувати коротке повідомлення (5 хв) на одну з тем:
 - «Проблемне навчання як засіб розвитку мислення молодших школярів»;
 - «Інтерактивні технології навчання в початковій школі»;
 - «Роль розвивального навчання у формуванні пізнавальної активності учнів».
8. Скласти порівняльну таблицю сильних і слабких сторін основних видів навчання, охарактеризувати їх.

Методичні рекомендації до виконання завдань самостійної роботи: під час самостійного опрацювання теми намагайтеся поєднувати теоретичне вивчення з аналізом практики роботи вчителя, оскільки ефективність навчального процесу в початковій школі значною мірою залежить від правильного вибору виду навчання. Під час підготовки необхідно з'ясувати сутність поняття «навчання» у педагогіці, визначити основні ознаки та характеристики навчального процесу, ознайомитися з класифікаціями видів навчання, які пропонуються різними науковцями, опрацювати особливості таких видів навчання:

- традиційного;
- проблемного;
- програмованого;
- розвивального;
- інтерактивного;
- дистанційного та змішаного.

Під час вивчення кожного виду навчання звернути увагу на: мету та основні принципи; роль викладача і студентів; методи та форми організації навчальної діяльності; переваги та недоліки.

Рекомендована література:

1. Сучасні методи групової роботи з учнями: науково-методичний посібник / укладачі Буряк О. О., Кечик О. О. Харків : Друкарня Мадрид, 2020. 103 с.
2. Фіцула М.М. Педагогіка: навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. 3 -є вид., перероб. і доп.. Тернопіль: Навчальна книга, 2013. 232с.

3. Формування громадянської компетентності учнів загальноосвітніх навчальних закладів відповідно до вимог нових державних освітніх стандартів / укл. Наталія Степанова. – Черкаси : Вид-цтво ЧОПОПП ЧОР, 2014. 44 с.
4. Цимбалару А. Д. Педагогічне проектування освітнього простору в школі I ступеня: теорія і практика : монографія. К. : Педагогічна думка, 2013. 692 с.
5. Шелестова Л. В. Змішане навчання у початковій школі : методичні рекомендації. Київ : «Фенікс», 2021. 48 с.

Інтернет-ресурси:

1. Бібліотека ЖДУ імені Івана Франка – Режим доступу: <http://irbis.zu.edu.ua/>
2. <http://pidruchniki.ws/>.
3. <http://www.gumer.info/>
4. www.dnppb.gov.ua.
5. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського – Режим доступу: <http://www.irbisnbuv>.
6. https://pidruchniki.com/18_211001/pedagogika/zagaln_i_zasadi_didaktiki#390
7. https://pidruchniki.com/16_591226/pedagogik
8. https://vseosvita.ua/?_cf_chl_tk=Pioqp3dF5Sl_fyncppc11XPt9S4zXJWPKJcWSYJiXpo-1685528127-0-gaNycGzNC_s
9. <https://www.ed-era.com/>
10. <https://naurok.com.ua/>

ТЕМА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ № 6: ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ

Завдання для самостійної роботи:

1. Поняття та структура навчально-пізнавальної діяльності учнів.
2. Психолого-педагогічні особливості молодших школярів.
3. Роль мотивації у навчально-пізнавальній діяльності учнів початкових класів.
4. Особливості розвитку уваги, пам'яті та мислення молодших школярів.
5. Формування пізнавальної активності учнів у процесі навчання.
6. Роль учителя у організації навчально-пізнавальної діяльності учнів.
7. Умови ефективної організації навчально-пізнавальної діяльності в початковій школі.

Методичні рекомендації до виконання завдань самостійної роботи. Під час виконання самостійної роботи важливо не лише засвоїти теоретичні положення, а й навчитися аналізувати навчальну діяльність учнів та визначати умови її ефективної організації. Особливу увагу варто приділити зв'язку між психологічними особливостями молодших школярів та методами навчання, які використовує вчитель.

Під час виконання самостійної роботи студентам рекомендується дотримуватися такого алгоритму:

1. Ознайомитися з теоретичним матеріалом у підручниках, навчальних посібниках та лекційному матеріалі.
2. Виділити основні положення теми та законспектувати їх.
3. Скласти схему або таблицю, що відображає структуру навчально-пізнавальної діяльності учнів.
4. Проаналізувати вікові особливості молодших школярів, які впливають на процес навчання.
5. Виконати запропоновані практичні завдання, застосовуючи теоретичні знання.
6. Підготувати узагальнюючі висновки щодо особливостей організації навчально-пізнавальної діяльності учнів початкової школи.

Рекомендована література:

1. Сучасні методи групової роботи з учнями: науково-методичний посібник / укладачі Буряк О. О., Кечик О. О. Харків : Друкарня Мадрид, 2020. 103 с.
2. Фіцула М.М. Педагогіка: навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. 3 -є вид., перероб. і доп.. Тернопіль: Навчальна книга, 2013. 232с.
3. Формування громадянської компетентності учнів загальноосвітніх навчальних закладів відповідно до вимог нових державних освітніх стандартів / укл. Наталія Степанова. Черкаси : Вид-цтво ЧОПОПП ЧОР, 2014. 44 с.
4. Цимбалару А. Д. Педагогічне проєктування освітнього простору в школі I ступеня: теорія і практика : монографія. К. : Педагогічна думка, 2013. 692 с.
5. Шелестова Л. В. Змішане навчання у початковій школі : методичні рекомендації. Київ : «Фенікс», 2021. 48 с.

Інтернет-ресурси:

1. Бібліотека ЖДУ імені Івана Франка – Режим доступу: <http://irbis.zu.edu.ua/>
2. <http://pidruchniki.ws/>.
3. <http://www.gumer.info/>
4. www.dnrb.gov.ua.
5. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського – Режим доступу: <http://www.irbisnbuv>.
6. https://pidruchniki.com/18_211001/pedagogika/zagaln_i_zasadi_didaktiki#390
7. https://pidruchniki.com/16_591226/pedagogik
8. https://vseosvita.ua/?_cf_chl_tk=Pioqp3dF5Sl_fyncppc1lXPt9S4zXJWPKJcWSYJiXp_o-1685528127-0-gaNycGzNC_s
9. <https://www.ed-era.com/>
10. <https://naurok.com.ua/>

ТЕМА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ № 7: КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД В ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Завдання для самостійної роботи:

1. Скласти схему або інтелект-карту «Компетентнісний підхід у початковій освіті».
2. Підготувати таблицю «Ключові компетентності учнів початкової школи», у якій визначити назву компетентності, її основні характеристики, приклади формування на уроках.
3. Проаналізувати фрагмент уроку (за описом або відеоматеріалом) та визначити які компетентності формуються у процесі навчання; які методи навчання сприяють їх формуванню.
4. Підготувати коротке повідомлення (4–5 хвилин) на одну з тем:
 - «Роль компетентнісного підходу в сучасній початковій освіті»;
 - «Методи формування ключових компетентностей молодших школярів»;
 - «Компетентнісний підхід у концепції Нової української школи».

Методичні рекомендації до організації самостійної роботи. Під час самостійного опрацювання теми важливо звернути увагу на зв'язок компетентнісного підходу з діяльнісним та особистісно орієнтованим підходами, які лежать в основі сучасної початкової освіти. Особливу увагу слід приділити практичному застосуванню компетентнісного підходу під час організації навчальної діяльності учнів, оскільки сучасний учитель має не лише передавати знання, а й формувати в учнів уміння застосовувати їх у життєвих ситуаціях.

Рекомендована література:

1. Бібік Н.М. Нова українська школа: порадник для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н.М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
2. Кіт Г.Г. Дидактика початкової освіти : практикум / Г.Г. Кіт, О.Б. Петрович, І.В. Карук. Вінниця : Документ Принт, 2017. 249 с.
3. Концепція Нової української школи. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nov-a-ukrainska-shkola-compressed.pdf>.
4. Малафіїк І.В. Дидактика новітньої школи [Текст] : навчальний посібник. К. : СЛОВО, 2015. - 632 с.
5. Мистецтво : особливості викладання в початковій школі : навчально-методичний посібник / автор-уклад. В. П. Мартинова. Харків : Друкарня Мадрид, 2019. 111 с.
6. Педагогіка І («Основи педагогіки», «Дидактика»): Опорні конспекти лекцій для студентів денної форми навчання спеціальності 013 «Початкова освіта» ОС «Молодший бакалавр» / Т. І. Молнар. Мукачево: МДУ, 2020. 88 с.
7. Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти : підручник. К. : Грамота, 2012. 504 с.
8. Скоморовська І. А. Основи дидактики початкової школи: навчально-методичний комплекс. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2014. 172 с.
9. Фізеші О.Й. Педагогіка: Основи педагогіки. Дидактика. Теорія та методика виховання. Школознавство: Навчальний посібник. К: Кондор-Видавництво, 2015. 390 с.
10. Чайка В.М. Основи дидактики : навчальний посібник. К. : Академвидав, 2011. 240 с.

Інтернет-ресурси:

1. Бібліотека ЖДУ імені Івана Франка – Режим доступу: <http://irbis.zu.edu.ua/>
2. <http://pidruchniki.ws/>.
3. <http://www.gumer.info/>
4. www.dnppb.gov.ua.
5. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського – Режим доступу: <http://www.irbisnbuv>.
6. https://pidruchniki.com/18_211001/pedagogika/zagaln_i_zasadi_didaktiki#390
7. https://pidruchniki.com/16_591226/pedagogik
8. https://vseosvita.ua/?_cf_chl_tk=Pioqp3dF5S1_fyncppc1IXPt9S4zXJWPKJcWSYJiXpo-1685528127-0-gaNycGzNC_s
9. <https://www.ed-era.com/>
10. <https://naurok.com.ua/>

ТЕМА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ № 8: МЕТОДИ НАВЧАННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ**Завдання для самостійної роботи:**

1. Чим зумовлено різні підходи до класифікації методів навчання?
2. Що є складовими елементами методу навчання?
3. Дайте характеристику груп методів за формами їх прояву (словесні, наочні, практичні).
4. Якими методами можливо реалізувати проблемне навчання? Що слід розуміти під проблемною ситуацією, проблемою?
5. Дайте визначення поняття «дидактична гра». Визначте та схарактеризуйте структурні складові дидактичної гри. Які види ігор використовуються у початковій школі?
6. Які фактори впливають на вибір вчителем методу навчання і раціонального поєднання методів і прийомів навчання?
7. Що таке засіб навчання у широкому розумінні, у вузькому?
8. За якими ознаками класифікують засоби навчання?

9. За яких умов засоби навчання стають найбільш ефективними?
10. Скласти схему класифікації методів навчання у початковій школі.
11. Підготувати таблицю «Методи навчання в початковій школі», у якій відобразити: назву методу, його характеристику; приклади використання на уроці.
12. Проаналізувати фрагмент уроку (за описом або відеоматеріалом) та визначити: які методи навчання використовує вчитель; яку діяльність виконують учні; як методи впливають на активність учнів.
13. Розробити фрагмент уроку (5–7 хвилин) з використанням кількох методів навчання.
14. Підготувати коротке повідомлення (4–5 хвилин) на одну з тем:
 - «Сучасні методи навчання в початковій школі»;
 - «Інтерактивні методи навчання як засіб активізації пізнавальної діяльності учнів»;
 - «Поєднання методів навчання на уроці»;
 - «Фактори, які впливають на вибір методів навчання».

Методичні рекомендації до організації самостійної роботи.

Під час самостійного вивчення теми важливо звернути увагу на взаємозв'язок методів навчання з метою, змістом і формами організації навчання. Майбутній учитель повинен уміти обирати та поєднувати різні методи навчання, враховуючи вікові особливості молодших школярів, зміст навчального матеріалу та завдання уроку.

Для ефективного опрацювання теми студентам рекомендується:

1. Ознайомитися з теоретичним матеріалом у підручниках, навчальних посібниках та лекційних матеріалах.
2. Виділити основні характеристики різних методів навчання та законспектувати їх.
3. Скласти схему або таблицю класифікації методів навчання.
4. Проаналізувати приклади уроків у початковій школі та визначити використані методи навчання.
5. Виконати практичні завдання, що передбачають застосування різних методів навчання.
6. Підготувати узагальнюючі висновки щодо ефективності використання методів навчання у початковій школі.

Рекомендована література:

1. Бібік Н.М. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / Під заг. ред. Бібік Н.М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
2. Кіт Г.Г. Дидактика початкової освіти : практикум / Г.Г. Кіт, О.Б. Петрович, І.В. Карук. Вінниця : Документ Принт, 2017. 249 с.
3. Концепція Нової української школи. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nov-a-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
4. Малафійк І.В. Дидактика новітньої школи [Текст] : навчальний посібник. К. : СЛОВО, 2015. - 632 с.
5. Мистецтво : особливості викладання в початковій школі : навчально-методичний посібник / автор-уклад. В. П. Мартинова. Харків : Друкарня Мадрид, 2019. 111 с.
6. Педагогіка І («Основи педагогіки», «Дидактика»): Опорні конспекти лекцій для студентів денної форми навчання спеціальності 013 «Початкова освіта» ОС «Молодший бакалавр» / Т. І. Молнар. Мукачево: МДУ, 2020. 88 с.
7. Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти : підручник. К. : Грамота, 2012. 504 с.
8. Скоморовська І. А. Основи дидактики початкової школи: навчально-методичний комплекс. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2014. 172 с.
9. Фізеші О.Й. Педагогіка: Основи педагогіки. Дидактика. Теорія та методика виховання. Школознавство: Навчальний посібник. К: Кондор-Видавництво, 2015. 390 с.

10. Чайка В.М. Основи дидактики : навчальний посібник. К. : Академвидав, 2011. 240 с.

Інтернет-ресурси:

1. Бібліотека ЖДУ імені Івана Франка – Режим доступу: <http://irbis.zu.edu.ua/>
2. <http://pidruchniki.ws/>.
3. <http://www.gumer.info/>
4. www.dnpb.gov.ua.
5. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського – Режим доступу: <http://www.irbisnbuv>.
6. https://pidruchniki.com/18_211001/pedagogika/zagaln_i_zasadi_didaktiki#390
7. https://pidruchniki.com/16_591226/pedagogik
8. https://vseosvita.ua/?_cf_chl_tk=Pioqp3dF5Sl_fyncppc1lXPt9S4zXJWPKJcWSYJiXp_o-1685528127-0-gaNycGzNC_s
9. <https://www.ed-era.com/>
10. <https://naurok.com.ua/>

ТЕМА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ № 9: ФОРМИ НАВЧАННЯ

Завдання для самостійної роботи:

1. Розмежуйте за змістом поняття «форма навчання» і «форма організації навчання».
2. Назвіть істотні ознаки форми організації навчання як категорії дидактики.
3. Поясніть, у чому сутність класно-урочної системи навчання? Який історичний шлях вона пройшла і чому в сучасній школі посідає провідне місце?
4. Скласти схему класифікації форм організації навчання.
5. Підготувати таблицю «Форми навчання в початковій школі», у якій визначити назву форми навчання, її характеристику, особливості застосування на уроці.
6. Проаналізувати фрагмент уроку (за описом або відеоматеріалом) та визначити:
 - які форми організації навчання використовує вчитель;
 - яку діяльність виконують учні;
 - як форми навчання впливають на активність учнів.
7. Розробити фрагмент уроку (5–7 хвилин) із використанням різних форм організації навчання.
8. Підготувати коротке повідомлення (4–5 хвилин) на одну з тем:
 - «Урок як основна форма організації навчання»;
 - «Групові форми навчання в початковій школі»;
 - «Позакласні форми організації навчальної діяльності учнів».

Методичні рекомендації до організації самостійної роботи.

Під час виконання самостійної роботи студентам рекомендується:

1. Ознайомитися з теоретичним матеріалом у підручниках, навчальних посібниках та лекційних матеріалах.
2. Виділити основні характеристики форм навчання та законспектувати їх.
3. Скласти схему або таблицю класифікації форм організації навчання.
4. Проаналізувати структуру уроку як основної форми організації навчання.
5. Виконати практичні завдання, спрямовані на застосування різних форм навчання.
6. Сформулювати узагальнюючі висновки щодо ефективності використання форм навчання у початковій школі.

Рекомендована література:

1. Бібік Н.М. Нова українська школа: порадник для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н.М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
2. Кіт Г.Г. Дидактика початкової освіти : практикум / Г.Г. Кіт, О.Б. Петрович, І.В. Карук. Вінниця : Документ Принт, 2017. 249 с.
3. Концепція Нової української школи. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nov-a-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
4. Малафійк І.В. Дидактика новітньої школи [Текст] : навчальний посібник. К. : СЛОВО, 2015. - 632 с.
5. Мистецтво : особливості викладання в початковій школі : навчально-методичний посібник / автор-уклад. В. П. Мартинова. Харків : Друкарня Мадрид, 2019. 111 с.
6. Педагогіка І («Основи педагогіки», «Дидактика»): Опорні конспекти лекцій для студентів денної форми навчання спеціальності 013 «Початкова освіта» ОС «Молодший бакалавр» / Т. І. Молнар. Мукачево: МДУ, 2020. 88 с.
7. Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти : підручник. К. : Грамота, 2012. 504 с.
8. Скоморовська І. А. Основи дидактики початкової школи: навчально-методичний комплекс. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2014. 172 с.
9. Фізеші О.Й. Педагогіка: Основи педагогіки. Дидактика. Теорія та методика виховання. Школознавство: Навчальний посібник. К: Кондор-Видавництво, 2015. 390 с.
10. Чайка В.М. Основи дидактики : навчальний посібник. К. : Академвидав, 2011. 240 с.

Інтернет-ресурси:

1. Бібліотека ЖДУ імені Івана Франка – Режим доступу: <http://irbis.zu.edu.ua/>
2. <http://pidruchniki.ws/>.
3. <http://www.gumer.info/>
4. www.dnrb.gov.ua.
5. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського – Режим доступу: <http://www.irbisnbuv>.
6. https://pidruchniki.com/18_211001/pedagogika/zagaln_i_zasadi_didaktiki#390
7. https://pidruchniki.com/16_591226/pedagogik
8. https://vseosvita.ua/?_cf_chl_tk=Pioqp3dF5Sl_fyncppc1lXPt9S4zXJWPKJcWSYJiXp-o-1685528127-0-gaNycGzNC_s
9. <https://www.ed-era.com/>
10. <https://naurok.com.ua/>

ТЕМА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ № 10: УРОК ЯК ОСНОВНА ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Завдання для самостійної роботи

1. Складіть короткий конспект теми, визначивши основні поняття та положення.
2. Створіть схему структури уроку, зазначивши мету кожного етапу.
3. Проаналізуйте приклад уроку (за підручником або методичними матеріалами) та визначте: хід уроку.
4. Розробити алгоритм підготовки вчителя до проведення уроку.
5. Розробити структуру комбінованого уроку: базову й варіативну моделі.
6. Скласти таблицю «Типи уроків у початковій школі».

Тип уроку	Мета	Основні етапи
Урок засвоєння нових знань	Формування нових знань	Мотивація, пояснення нового матеріалу, закріплення

Тип уроку	Мета	Основні етапи
Урок формування умінь і навичок	Відпрацювання знань	Практична діяльність
Комбінований урок	Поєднання кількох дидактичних завдань	Перевірка, пояснення, закріплення
Урок узагальнення і систематизації	Узагальнення знань	Повторення, систематизація

Методичні рекомендації до організації самостійної роботи

Метою самостійної роботи є поглиблення знань студентів про урок як основну форму організації освітнього процесу в початковій школі, формування умінь аналізувати структуру уроку, визначати його типи та планувати навчальну діяльність учнів. Студенти мають охарактеризувати основні вимоги до уроку, вміти виявляти зв'язки між дидактичною метою уроку, його типом і основними ланками процесу навчання.

АНАЛІЗ УРОКУ

Дата проведення _____ Клас _____ Кількість учнів всього/присутні _____ / _____

Кількість учнів з ООП _____

Предмет _____

Тема:

Відповідність календарно-тематичному плану *так/ні*

Інструктаж з ТБ *так/ні*

Під час навчального заняття спостерігався розвиток і формування ключових компетентностей:

№ з/п	Ключова компетентність	Так	Примітки
1	Спілкування державною мовою		
2	Спілкування іноземними мовами		
3	Математична грамотність		
4	Компетентності у галізі природничих наук		
5	Екологічна компетентність		
6	Інформаційно-комунікаційна компетентність		
7	Навчання впродовж життя		
8	Громадянська компетентність		
9	Культурна компетентність		
10	Ініціативність і підприємливість		

2. Робота учнів під час уроку:

- Всі учні працювали із зацікавленням, співпрацювали між собою.
- Більшість учнів працювала під час уроку.
- Переважна більшість учнів була пасивною під час уроку.
- Всі учні були пасивні.

Оцінювання діяльності учнів під час уроку

	Діяльність учителя	Так	Примітка
1	Оцінює НДУ, спираючись на розроблені критерії		
2	Оприлюднює критерії оцінювання НДУ		
3	Надає учням час на обдумування відповіді		
4	Супроводжує відповідь учня уточнюючими запитаннями		
5	Забезпечує зворотний зв'язок щодо якості виконання/виконаного завдання		
6	Спрямовує оцінювання НД на індивідуальний поступ учня		
7	Використовує методики самооцінювання і взаємооцінювання учнів		
8	Відзначає ДУ, підтримує в них бажання навчатися		
9	Добирає дз, спрямоване на оволодіння ключовими компетентностями, озвучує критерії його оцінювання		

Спрямованість уроку на формування суспільних цінностей

	Діяльність вчителя	Так	Примітка
1	Спрямовує зміст навчального матеріалу на виховання в учнів патріотизму, поваги до державної мови, культури, закону		
2	Реалізує наскрізні змістові лінії		
3	Розвиває в учнів громадянську активність і відповідальність		
4	Розвиває в учнів загальнолюдські цінності (соціальну емпатію, толерантність, інклюзивну культуру тощо)		
5	Розвиває в учнів навички співпраці та культуру командної роботи		

Використання ІКТ, обладнання, засобів навчання.

	Діяльність вчителя	Так	Примітка
1	Використовує ІКТ-технології, що сприяють розвитку ключових компетентностей		
2	Використовує електронні освітні ресурси		
3	Використовує медіаресурси з навчальною метою		
4	Використовує мережу інтернет для пошуку навчальної інформації, онлайн-завдань, тощо		
5	Використовує обладнання та засоби навчання для навчально-пізнавальної діяльності учнів		

Комунікація з учнями

	Діяльність вчителя	Так	Примітка
1	Співпрацює з учнями на засадах партнерства		
2	Вислуховує та сприймає думки учнів, їх власну точку зору		
3	Застосовує особистісно орієнтований підхід		

4	Дотримується принципів академічної доброчесності		
---	--	--	--

7. Організація роботи з учнями з ООП (якщо є такі)

	Діяльність вчителя	Так	Примітка
1	Планує роботу під час уроку із урахуванням індивідуальних потреб учнів з ООП		
2	Адаптує/модифікує зміст навчального матеріалу до індивідуальних можливостей учнів з ООП		
3	Використовує спеціально розроблені завдання та залучає до спільної роботи учнів з ООП		
4	Дотримується відповідності темпу уроку		
5	Забезпечує корекційну спрямованість освітнього процесу		
6	Конструктивно працює з асистентом		

8. Досягнення мети, реалізація завдань та очікуваних результатів уроку, мотивація до навчання.

1. Мета чітко простежується протягом уроку, урок спрямований на розвиток ключових компетентностей, набуття життєвого досвіду та/або вміння його застосовувати в різних ситуаціях, формулювати завдання, самостійно приймати рішення, учні вмотивовані до навчальної діяльності;

2. Мета чітко простежується, протягом уроку, урок спрямований на розвиток ключових компетентностей, містить прикладне спрямування, учитель мотивує учнів до навчально-пізнавальної діяльності;

3. Мета і завдання уроку спрямовані на відтворення знань учнів, заучування матеріалу підручника, учитель не мотивує учнів до оволодіння ключовими компетентностями;

4. Мета уроку не простежується, зміст уроку не відповідає навчальній програмі та алендарно-тематичному плану вчителя

Висновки і рекомендації:

Ознайомлений

Рекомендована література:

1. Бібік Н.М. Нова українська школа: poradnik dla vchitelja / Під заг. ред. Бібік Н.М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.

2. Кіт Г.Г. Дидактика початкової освіти : практикум / Г.Г. Кіт, О.Б. Петрович, І.В. Карук. Вінниця : Документ Принт, 2017. 249 с.

3. Малафіїк І.В. Дидактика новітньої школи [Текст] : навчальний посібник. К. : СЛОВО, 2015. - 632 с.

4. Мистецтво : особливості викладання в початковій школі : навчально-методичний посібник / автор-уклад. В. П. Мартинова. Харків : Друкарня Мадрид, 2019. 111 с.

5. Педагогіка I («Основи педагогіки», «Дидактика»): Опорні конспекти лекцій для студентів денної форми навчання спеціальності 013 «Початкова освіта» ОС «Молодший бакалавр» / Т. І. Молнар. Мукачево: МДУ, 2020. 88 с.
6. Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти : підручник. К. : Грамота, 2012. 504 с.
7. Скоморовська І. А. Основи дидактики початкової школи: навчально-методичний комплекс. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2014. 172 с.
8. Фізеші О.Й. Педагогіка: Основи педагогіки. Дидактика. Теорія та методика виховання. Школознавство: Навчальний посібник. К: Кондор-Видавництво, 2015. 390 с.
9. Чайка В.М. Основи дидактики : навчальний посібник. К. : Академвидав, 2011. 240 с.

Інтернет-ресурси:

1. Бібліотека ЖДУ імені Івана Франка – Режим доступу: <http://irbis.zu.edu.ua/>
2. <http://pidruchniki.ws/>.
3. <http://www.gumer.info/>
4. www.dnpb.gov.ua.
5. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського – Режим доступу: <http://www.irbisnbuv>.
6. https://pidruchniki.com/18_211001/pedagogika/zagaln_i_zasadi_didaktiki#390
7. https://pidruchniki.com/16_591226/pedagogik
8. https://vseosvita.ua/?_cf_chl_tk=Pioqp3dF5Sl_fyncppc1lXPt9S4zXJWPKJcWSYJiXp_o-1685528127-0-gaNycGzNC_s
9. <https://www.ed-era.com/>
10. <https://naurok.com.ua/>
11. <https://naurok.com.ua/blank-analizu-uroku-nush-305594.html>

ТЕМА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ № 11: ЕКСКУРСІЯ ЯК ФОРМА НАВЧАННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Завдання для самостійної роботи

1. Розробити план навчальної екскурсії для учнів початкової школи.
2. Визначити мету, завдання та очікувані результати екскурсії.
3. Скласти перелік завдань для учнів під час екскурсії.
4. Підготувати план підсумкового обговорення результатів екскурсії.

Методичні рекомендації до виконання завдань

Після виконання завдань для самостійної роботи студенти повинні знати значення навчальних екскурсій у початковій школі, основні їх види, етапи організації та проведення екскурсії; педагогічні вимоги до проведення навчальних екскурсій та уміти визначати мету і завдання навчальної екскурсії; планувати її зміст і структуру; добирати об'єкти спостереження; організовувати пізнавальну діяльність учнів під час екскурсії; узагальнювати результати проведеної екскурсії.

Орієнтовний план підготовки та проведення екскурсії

Підготовчий етап (в класі):

Визначення мети (наприклад, "Спостереження за осінніми змінами" або "Історичні пам'ятки мого міста").

Вибір об'єкта (парк, музей, вулиця, пошта).

Інструктаж з техніки безпеки: правила поведінки в громадських місцях, на дорозі, у природі.

Попереднє ознайомлення учнів з темою (бесіда, загадки).

Основний етап (проведення):

Вступна бесіда: нагадування мети екскурсії.

Спостереження: безпосереднє вивчення об'єктів (рослин, будівель).

Практична діяльність: збір природного матеріалу, малювання, рольові ігри, відповіді на запитання.

Рухлива гра/відпочинок: фізкультхвилинка на свіжому повітрі.

Заключний етап (нідсумок):

Узагальнююча бесіда: "Що нового дізналися?", "Що найбільше сподобалося?".

Оформлення результатів (створення альбому, гербарію, виставка малюнків).

Впорядкування зібраного матеріалу.

Рекомендована література:

1. Кіт Г.Г. Дидактика початкової освіти : практикум / Г.Г. Кіт, О.Б. Петрович, І.В. Карук. Вінниця : Документ Принт, 2017. 249 с.
2. Малафіїк І.В. Дидактика новітньої школи [Текст] : навчальний посібник. К. : СЛОВО, 2015. - 632 с.
3. Мистецтво : особливості викладання в початковій школі : навчально-методичний посібник / автор-уклад. В. П. Мартинова. Харків : Друкарня Мадрид, 2019. 111 с.
4. Нова українська школа: поради для вчителя / під заг. ред. Бібік Н. М. Київ : Літера ЛТД, 2019. 208 с.
5. Педагогіка І («Основи педагогіки», «Дидактика»): Опорні конспекти лекцій для студентів денної форми навчання спеціальності 013 «Початкова освіта» ОС «Молодший бакалавр» / Т. І. Молнар. Мукачево: МДУ, 2020. 88 с.
6. Павленко Ю.Г. Робочий зошит з дидактики : навч.-метод. посібн. для студ. спец.-ті 013 Початкова освіта. Полтавський нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. 2-ге вид. переробл. і доповн. Полтава: ПП Астрыя, 2020. 50 с.
7. Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти : підручник. К. : Грамота, 2012. 504 с.
8. Скоморовська І. А. Основи дидактики початкової школи: навчально-методичний комплекс. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2014. 172 с.
9. Фізеші О.Й. Педагогіка: Основи педагогіки. Дидактика. Теорія та методика виховання. Школознавство: Навчальний посібник. К: Кондор-Видавництво, 2015. 390 с.
10. Чайка В.М. Основи дидактики : навчальний посібник. К. : Академвидав, 2011. 240 с.
11. Концепція Нової української школи. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nov_a-ukrainska-shkola-compressed.pdf
12. Навчальні програми для 1-4 класів НУШ. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalniprogrami/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>
13. Рацул А.Б. Педагогіка: інформативний виклад [Текст]: навч. посіб. для студентів ВНЗ / А. Б. Рацул, Т. Я. Довга. Київ : Слово, 2016. 342 с.
14. Сучасні методи групової роботи з учнями : науково-методичний посібник / укладачі : Буряк О. О., Кечик О. О. Харків : Друкарня Мадрид, 2020. 103 с.

Інтернет-ресурси:

1. Бібліотека ЖДУ імені Івана Франка – Режим доступу: <http://irbis.zu.edu.ua/>
2. <http://pidruchniki.ws/>.
3. <http://www.gumer.info/>
4. www.dnpb.gov.ua.
5. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського – Режим доступу: <http://www.irbisnbuv>.

6. https://pidruchniki.com/18_211001/pedagogika/zagaln_i_zasadi_didaktiki#390
7. https://pidruchniki.com/16_591226/pedagogik
8. https://vseosvita.ua/?__cf_chl_tk=Piogp3dF5Sl_fyncppc1lXPt9S4zXJWPKJcWSYJiXp_o-1685528127-0-gaNycGzNC_s
9. <https://www.ed-era.com/>
10. <https://naurok.com.ua/>

ТЕМА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ № 12: ІННОВАЦІЙНІ ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Завдання для самостійної роботи

1. Підготувати характеристику однієї з інноваційних форм навчання.
2. Розробити фрагмент уроку з використанням інноваційних технологій.
3. Скласти таблицю інноваційних форм організації освітнього процесу.
4. Проаналізувати переваги та недоліки інноваційних форм навчання.
5. Підготувати повідомлення про типи нестандартних уроків:
 - уроки ділової та рольової гри (урок - прес-конференція, урок-захист проєктів, урок-консиліум, урок-імітація та ін.);
 - театралізовані уроки (урок-спектакль, урок-концерт, урок-казка та ін.);
 - уроки змагання (урок-КВК, урок – «Що? Де? Коли?», урок-вікторина, урок-конкурс та ін.);
 - уроки широкомасштабного огляду знань (урок-панорама, урок-подорож та ін.);
 - уроки творчого пошуку (урок-лабораторне дослідження, «урок-«Еврика», урок-експедиція та ін.);
 - уроки комунікативної спрямованості (урок-диспут, урок-усний журнал, урок-діалог та ін.);
 - уроки-звіти (урок захисту індивідуальних творчих робіт, урок-залік, урок-демонстрація та ін.).

Методичні рекомендації до виконання завдань

В сучасних умовах реформування системи освіти та впровадженням концепції Нової української школи, здійснення освітнього процесу в умовах військового стану особливого значення набуває використання інноваційних форм організації освітнього процесу.

Інноваційні форми навчання сприяють активізації пізнавальної діяльності учнів, розвитку їхньої самостійності, творчого мислення, комунікативних умінь та формуванню ключових компетентностей. Для майбутніх учителів початкової школи важливо знати сучасні форми організації навчання, вміти ефективно використовувати їх у практичній діяльності.

Після опрацювання теми студенти повинні знати сутність поняття «інновації в освіті», особливості інноваційних форм організації навчання, основні інноваційні форми освітнього процесу в початковій школі, педагогічні умови їх ефективного застосування та вміти характеризувати інноваційні форми навчання, добирати сучасні методи та форми організації навчальної діяльності, планувати уроки з використанням інноваційних форм навчання та аналізувати їх ефективність.

Рекомендована література:

1. Кіт Г.Г. Дидактика початкової освіти : практикум / Г.Г. Кіт, О.Б. Петрович, І.В. Карук. Вінниця : Документ Принт, 2017. 249 с.
2. Малафійк І.В. Дидактика новітньої школи [Текст] : навчальний посібник. К. : СЛОВО, 2015. - 632 с.
3. Мистецтво : особливості викладання в початковій школі : навчально-методичний посібник / автор-уклад. В. П. Мартинова. Харків : Друкарня Мадрид, 2019. 111 с.
4. Нова українська школа: порадник для вчителя / під заг. ред. Бібік Н. М. Київ : Літера ЛТД, 2019. 208 с.
5. Педагогіка І («Основи педагогіки», «Дидактика»): Опорні конспекти лекцій для студентів денної форми навчання спеціальності 013 «Початкова освіта» ОС «Молодший бакалавр» / Т. І. Молнар. Мукачево: МДУ, 2020. 88 с.
6. Павленко Ю.Г. Робочий зошит з дидактики : навч.-метод. посібн. для студ. спец.-ті 013 Початкова освіта. Полтавський нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. 2-ге вид. переробл. і доповн. Полтава: ПП Астроя, 2020. 50 с.
7. Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти : підручник. К. : Грамота, 2012. 504 с.
8. Скоморовська І. А. Основи дидактики початкової школи: навчально-методичний комплекс. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2014. 172 с.
9. Фізеші О.Й. Педагогіка: Основи педагогіки. Дидактика. Теорія та методика виховання. Школознавство: Навчальний посібник. К: Кондор-Видавництво, 2015. 390 с.
10. Чайка В.М. Основи дидактики : навчальний посібник. К. : Академвидав, 2011. 240 с.
11. Концепція Нової української школи. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nov-a-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
12. Навчальні програми для 1-4 класів НУШ. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalniprogrami/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>
13. Рацул А.Б. Педагогіка: інформативний виклад [Текст]: навч. посіб. для студентів ВНЗ / А. Б. Рацул, Т. Я. Довга. Київ : Слово, 2016. 342 с.
14. Сучасні методи групової роботи з учнями : науково-методичний посібник / укладачі : Буряк О. О., Кечик О. О. Харків : Друкарня Мадрид, 2020. 103 с.

Інтернет-ресурси:

1. Бібліотека ЖДУ імені Івана Франка – Режим доступу: <http://irbis.zu.edu.ua/>
2. <http://pidruchniki.ws/>.
3. <http://www.gumer.info/>
4. www.dnpb.gov.ua.
5. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського – Режим доступу: <http://www.irbisnbuv>.
6. <https://pidruchniki.com/18-211001/pedagogika/zagalni-zasadi-didaktiki#390>
7. <https://pidruchniki.com/16-591226/pedagogik>
8. https://vseosvita.ua/?_cf_chl_tk=Pioqp3dF5S1_fyncppe1lXPt9S4zXJWPKJcWSYJiXpo-1685528127-0-gaNycGzNC_s
9. <https://www.ed-era.com/>
10. <https://naurok.com.ua/>

ТЕМА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ № 13: ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Завдання для самостійної роботи

1. Розкрити значення принципів організації освітнього середовища Нової української школи: дитиноцентризм (орієнтація на потреби та інтереси учня); безпека і комфорт; доступність і відкритість освітнього простору; гнучкість і мобільність навчального середовища; інклюзивність; партнерська взаємодія між учителем, учнями та батьками.
2. Підібрати та проаналізувати матеріали щодо художнього рішення освітнього простору школи, дизайну фасадів школи, інтер'єрів приміщень школи, пришкольньої території.
3. Пояснити значення психолого-педагогічних ксмов організації освітнього середовища.
4. Підібрати та проаналізувати фото (відео) матеріали основних зон НУШ в класі та їх значення.
5. Підготувати доповідь «Роль вчителя початкових класів в організації безпечного освітнього середовища».
6. Підготувати сценарій ранкової зустрічі.

Методичні рекомендації до виконання завдань.

Після виконання завдань для самостійної роботи студенти мають розуміти освітнє середовище як сукупність умов, факторів та ресурсів, які забезпечують організацію освітнього процесу та сприяють розвитку особистості учня, знати принципи та особливості організації освітнього середовища Нової української школи, його структуру та створювати сприятливі умови для навчання і розвитку молодших школярів, аналізувати освітнє середовище сучасного класу, планувати організацію навчального простору, добирати навчальні матеріали та засоби навчання; розуміти, що ефективно організоване освітнє середовище сприяє формуванню позитивної мотивації до навчання, розвитку творчих здібностей та самостійності учнів.

Рекомендована література:

1. Кіт Г.Г. Дидактика початкової освіти : практикум / Г.Г. Кіт, О.Б. Петрович, І.В. Карук. Вінниця : Документ Принт, 2017. 249 с.
2. Малафіїк І.В. Дидактика новітньої школи [Текст] : навчальний посібник. К. : СЛОВО, 2015. - 632 с.
3. Мистецтво : особливості викладання в початковій школі : навчально-методичний посібник / автор-уклад. В. П. Мартинова. Харків : Друкарня Мадрид, 2019. 111 с.
4. Нова українська школа: порадник для вчителя / під заг. ред. Бібік Н. М. Київ : Літера ЛТД, 2019. 208 с.
5. Педагогіка І («Основи педагогіки», «Дидактика»): Опорні конспекти лекцій для студентів денної форми навчання спеціальності 013 «Початкова освіта» ОС «Молодший бакалавр» / Т. І. Молнар. Мукачево: МДУ, 2020. 88 с.
6. Павленко Ю.Г. Робочий зошит з дидактики : навч.-метод. посібн. для студ. спец.-ті 013 Початкова освіта. Полтавський нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. 2-ге вид. переробл. і доповн. Полтава: ПП Астрыя, 2020. 50 с.
7. Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти : підручник. К. : Грамота, 2012. 504 с.
8. Скоморовська І. А. Основи дидактики початкової школи: навчально-методичний комплекс. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2014. 172 с.
9. Фізеші О.Й. Педагогіка: Основи педагогіки. Дидактика. Теорія та методика виховання. Школознавство: Навчальний посібник. К: Кондор-Видавництво, 2015. 390 с.
10. Чайка В.М. Основи дидактики : навчальний посібник. К. : Академвидав, 2011. 240 с.

11. Концепція Нової української школи. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nov_a-ukrainska-shkola-compressed.pdf
12. Навчальні програми для 1-4 класів НУШ. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalniprogrami/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>
13. Рацул А.Б. Педагогіка: інформативний виклад [Текст]: навч. посіб. для студентів ВНЗ / А. Б. Рацул, Т. Я. Довга. - Київ : Слово, 2016. 342 с.
14. Сучасні методи групової роботи з учнями : науково-методичний посібник / укладачі : Буряк О. О., Кечик О. О. Харків : Друкарня Мадрид, 2020. 103 с.

Інтернет-ресурси:

1. Бібліотека ЖДУ імені Івана Франка – Режим доступу: <http://irbis.zu.edu.ua/>
2. <http://pidruchniki.ws/>.
3. <http://www.gumer.info/>
4. www.dnpb.gov.ua.
5. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського – Режим доступу: <http://www.irbisnbuv>.
6. https://pidruchniki.com/18_211001/pedagogika/zagaln_i_zasadi_didaktiki#390
7. https://pidruchniki.com/16_591226/pedagogik
8. https://vseosvita.ua/?_cf_chl_tk=Pioqp3dF5S1_fyncppc1lXPt9S4zXJWPKJcWSYJiXpo-1685528127-0-gaNycGzNC_s
9. <https://www.ed-era.com/>
10. <https://naurok.com.ua/>

ТЕМА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ № 14: ЗАСОБИ ТА ПРИЙОМИ НАВЧАННЯ

Завдання для самостійної роботи

1. Назвіть основні класифікації засобів навчання.
2. Охарактеризуйте різні підходи до розробки, конструювання і використання засобів навчання.
3. Як впливає суспільно-економічний розвиток на особливості використання засобів навчання?
4. Як, обладнання навчального кабінету впливає на ефективність процесу навчання?
5. Які ви можете назвати особливості впровадження комп'ютерних технологій у навчальний процес?
6. Які шляхи оптимізації навчального процесу засобом комп'ютерного навчання?
7. Обґрунтуйте особливості використання засобів навчання на різних вікових етапах навчання та розвитку школяра.

Методичні рекомендації до виконання завдань.

Ефективність освітнього процесу значною мірою залежить від правильного добору засобів і прийомів навчання, які використовує вчитель під час організації навчальної діяльності учнів. Вони сприяють активізації пізнавальної діяльності, формуванню знань, умінь і навичок, розвитку мислення, пам'яті та творчих здібностей школярів.

У сучасній педагогічній практиці важливим є використання різноманітних дидактичних засобів та методичних прийомів, які забезпечують наочність навчання, доступність навчального матеріалу та активну участь учнів у процесі пізнання

Засоби навчання — це матеріальні та інформаційні ресурси, які використовуються в процесі навчання для передачі знань, формування умінь і навичок та розвитку пізнавальної діяльності учнів.

Засоби навчання допомагають зробити навчання більш наочним, доступним і ефективним.

Класифікація засобів навчання

Засоби навчання можна поділити на кілька груп.

1. Натуральні засоби: природні об'єкти; колекції; гербарії; зразки матеріалів.
2. Зображувальні засоби: ілюстрації; таблиці; плакати; карти; схеми.
3. Друковані засоби: підручники; навчальні посібники; робочі зошити; дидактичні матеріали.
4. Технічні засоби навчання: комп'ютери; мультимедійні презентації; інтерактивні дошки; навчальні відео.

Прийоми навчання — це окремі елементи методів навчання, за допомогою яких учитель організовує навчальну діяльність учнів.

Прийоми навчання допомагають активізувати роботу учнів, сприяють кращому засвоєнню навчального матеріалу.

Види прийомів навчання: пояснення, бесіда, демонстрація, порівняння, узагальнення; постановка запитань; робота з підручником, виконання практичних завдань.

Для майбутніх учителів початкової школи важливо знати особливості використання засобів і прийомів навчання, їх види та педагогічне значення.

Після виконання завдань для самостійної роботи студенти мають розуміти сутність понять «засоби навчання» та «прийоми навчання»; класифікацію засобів навчання; види прийомів навчання; значення засобів і прийомів навчання в освітньому процесі та особливості їх використання в початковій школі та вміння добирати засоби навчання відповідно до мети уроку, застосовувати різні прийоми навчання, поєднувати засоби та методи навчання; аналізувати ефективність використання засобів і прийомів навчання.

Рекомендована література:

1. Кіт Г.Г. Дидактика початкової освіти : практикум / Г.Г. Кіт, О.Б. Петрович, І.В. Карук. Вінниця : Документ Принт, 2017. 249 с.
2. Малафіїк І.В. Дидактика новітньої школи [Текст] : навчальний посібник. К. : СЛОВО, 2015. 632 с.
3. Мистецтво : особливості викладання в початковій школі : навчально-методичний посібник / автор-уклад. В. П. Мартинова. Харків : Друкарня Мадрид, 2019. 111 с.
4. Нова українська школа: поради для вчителя / під заг. ред. Бібік Н. М. Київ : Літера ЛТД, 2019. 208 с.
5. Педагогіка І («Основи педагогіки», «Дидактика»): Опорні конспекти лекцій для студентів денної форми навчання спеціальності 013 «Початкова освіта» ОС «Молодший бакалавр» / Т. І. Молнар. Мукачево: МДУ, 2020. 88 с.
6. Павленко Ю.Г. Робочий зошит з дидактики : навч.-метод. посібн. для студ. спец.-ті 013 Початкова освіта. Полтавський нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. 2-ге вид. переробл. і доповн. Полтава: ПП Астроя, 2020. 50 с.
7. Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти : підручник. К. : Грамота, 2012. 504 с.
8. Скоморовська І. А. Основи дидактики початкової школи: навчально-методичний комплекс Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2014. 172 с.

9. Фізеші О.Й. Педагогіка: Основи педагогіки. Дидактика. Теорія та методика виховання. Школознавство: Навчальний посібник. К: Кондор-Видавництво, 2015. 390 с.
10. Чайка В.М. Основи дидактики : навчальний посібник. К. : Академвидав, 2011. 240 с.
11. Концепція Нової української школи. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nov_a-ukrainska-shkola-compressed.pdf
12. Навчальні програми для 1-4 класів НУШ. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalniprogrami/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>
13. Рацул А.Б. Педагогіка: інформативний виклад [Текст]: навч. посіб. для студентів ВНЗ / А. Б. Рацул, Т. Я. Довга. Київ : Слово, 2016. 342 с.
14. Сучасні методи групової роботи з учнями : науково-методичний посібник / укладачі : Буряк О. О., Кечик О. О. Харків : Друкарня Мадрид, 2020. 103 с.

Інтернет-ресурси:

1. Бібліотека ЖДУ імені Івана Франка – Режим доступу: <http://irbis.zu.edu.ua/>
2. <http://pidruchniki.ws/>.
3. <http://www.gumer.info/>
4. www.dnpb.gov.ua.
5. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського – Режим доступу: <http://www.irbisnbuv>.
6. https://pidruchniki.com/18_211001/pedagogika/zagalni_zasadi_didaktiki#390
7. https://pidruchniki.com/16_591226/pedagogik
8. https://vseosvita.ua/?_cf_chl_tk=Pioqp3dF5Sl_fyncppc1IXPt9S4zXJWPKJcWSYJiXp_o-1685528127-0-gaNycGzNC_s
9. <https://www.ed-era.com/>
10. <https://naurok.com.ua/>

ТЕМА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ № 15: ІНТЕГРАЦІЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Завдання для самостійної роботи

1. Якими шляхами здійснюється інтеграція в сучасній школі?
2. Чим обумовлена актуальність упровадження інтегративного підходу в сучасну систему освіти?
3. Визначити дидактичні особливості інтегрованих уроків. Підготувати таблицю видів інтеграції у навчальному процесі.
4. Розробити приклад інтегрованого уроку для початкової школи.
5. Навести приклади міжпредметних зв'язків у навчанні.
6. Проаналізувати переваги інтегрованого навчання
7. Проаналізувати відеоурок. Визначити традиційні методи навчання, шляхи інтеграція, обов'язково наводити приклади та / або аргументацію.

Методичні рекомендації до виконання завдань.

Сучасна система освіти України орієнтована на формування в учнів цілісного уявлення про навколишній світ, розвиток їхнього мислення, творчих здібностей та здатності застосовувати знання в різних життєвих ситуаціях. У зв'язку з цим важливого значення набуває інтеграція навчального змісту, яка передбачає поєднання знань з різних навчальних предметів.

В умовах Нової української школи інтегроване навчання сприяє формуванню ключових компетентностей учнів, розвитку міжпредметних зв'язків та створенню умов для активної пізнавальної діяльності. Для майбутніх учителів початкової школи важливо розуміти сутність інтеграції, її види та особливості використання в освітньому процесі. Інтеграція в освіті — це процес об'єднання знань, умінь і навичок з різних навчальних предметів для формування у школярів цілісного уявлення про навколишній світ.

Інтегроване навчання передбачає встановлення взаємозв'язків між різними освітніми галузями та використання їх у навчальному процесі.

Види інтеграції: міжпредметна інтеграція, внутрішньопредметна, тематична.

Інтегрований урок — це урок, у якому поєднується зміст кількох навчальних предметів для досягнення спільної навчальної мети.

Після виконання завдань для самостійної роботи студенти мають знати сутність поняття «інтеграція в освіті», значення інтеграції у навчальному процесі початкової школи, види інтеграції навчального змісту, особливості організації інтегрованих уроків, педагогічні умови ефективного використання інтегрованого навчання та вміння визначати міжпредметні зв'язки у навчальному матеріалі, планувати інтегровані уроки, добирати методи і форми інтегрованого навчання, аналізувати ефективність інтегрованого навчання.

Рекомендована література:

1. Кіт Г.Г. Дидактика початкової освіти : практикум / Г.Г. Кіт, О.Б. Петрович, І.В. Карук. Вінниця : Документ Принт, 2017. 249 с.
2. Малафік І.В. Дидактика новітньої школи [Текст] : навчальний посібник. К. : СЛОВО, 2015. - 632 с.
3. Мистецтво : особливості викладання в початковій школі : навчально-методичний посібник / автор-уклад. В. П. Мартинова. Харків : Друкарня Мадрид, 2019. 111 с.
4. Нова українська школа: порадник для вчителя / під заг. ред. Бібік Н. М. Київ : Літера ЛТД, 2019. 208 с.
5. Педагогіка І («Основи педагогіки», «Дидактика»): Опорні конспекти лекцій для студентів денної форми навчання спеціальності 013 «Початкова освіта» ОС «Молодший бакалавр» / Т. І. Молнар. Мукачево: МДУ, 2020. 88 с.
6. Павленко Ю.Г. Робочий зошит з дидактики : навч.-метод. посібн. для студ. спец.-ті 013 Початкова освіта. Полтавський нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. 2-ге вид. переробл. і доповн. Полтава: ПП Астроя, 2020. 50 с.
7. Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти : підручник. К. : Грамота, 2012. 504 с.
8. Скоморовська І. А. Основи дидактики початкової школи: навчально-методичний комплекс. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2014. 172 с.
9. Фізеші О.Й. Педагогіка: Основи педагогіки. Дидактика. Теорія та методика виховання. Школознавство: Навчальний посібник. К: Кондор-Видавництво, 2015. 390 с.
10. Чайка В.М. Основи дидактики : навчальний посібник. К. : Академвидав, 2011. 240 с.
11. Концепція Нової української школи. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nov_a-ukrainska-shkola-compressed.pdf
12. Навчальні програми для 1-4 класів НУШ. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalniprogrami/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>

13. Рацул А.Б. Педагогіка: інформативний виклад [Текст]: навч. посіб. для студентів ВНЗ / А. Б. Рацул, Т. Я. Довга. Київ : Слово, 2016. 342 с.
14. Сучасні методи групової роботи з учнями : науково-методичний посібник / укладачі : Буряк О. О., Кечик О. О. Харків : Друкарня Мадрид, 2020. 103 с.

Інтернет-ресурси:

1. Бібліотека ЖДУ імені Івана Франка – Режим доступу: <http://irbis.zu.edu.ua/>
2. <http://pidruchniki.ws/>.
3. <http://www.gumer.info/>
4. www.dnpb.gov.ua.
5. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського – Режим доступу: <http://www.irbisnbuv>.
6. https://pidruchniki.com/18_211001/pedagogika/zagaln_i_zasadi_didaktiki#390
7. https://pidruchniki.com/16_591226/pedagogik
8. https://vseosvita.ua/?__cf_chl_tk=Pi0qp3dF5Sl_fyncppe1lXPt9S4zXJWPKJcWSYJiXp_o-1685528127-0-gaNycGzNC_s
9. <https://www.ed-era.com/>
10. <https://naurok.com.ua/>

ТЕМА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ № 16: ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Завдання для самостійної роботи:

1. Скласти конспект основних положень теми.
2. Підготувати таблицю сучасних педагогічних технологій.
3. Навести приклади використання педагогічних технологій на уроці.
4. Розробити фрагмент уроку із застосуванням педагогічної технології.
5. Проаналізувати переваги використання педагогічних технологій у початковій школі.

Методичні рекомендації до виконання завдань.

Педагогічна технологія — це система методів, прийомів і засобів організації навчального процесу, спрямованих на досягнення запланованих результатів навчання.

Педагогічні технології передбачають чітке планування навчального процесу, використання сучасних методів навчання та створення умов для активної участі учнів у навчанні. У сучасній педагогічній практиці використовуються різні педагогічні технології, зокрема:

- інтерактивні технології навчання;
- ігрові технології;
- проєктні технології;
- інформаційно-комунікаційні технології;
- технології розвитку критичного мислення;
- технології проблемного навчання.

Педагогічні технології допомагають учителю організувати навчальний процес таким чином, щоб забезпечити високу якість освіти, створити сприятливі умови для навчання, розвитку та виховання учнів. Для майбутніх учителів початкової школи важливо знати особливості застосування сучасних педагогічних технологій та вміти використовувати їх у практичній діяльності.

Після виконання завдань для самостійної роботи студенти мають знати сутність поняття «педагогічна технологія», класифікацію педагогічних технологій, особливості використання педагогічних технологій у початковій школі, педагогічні умови ефективного застосування сучасних освітніх технологій та вміння характеризувати сучасні педагогічні технології; добирати технології відповідно до мети уроку; застосовувати педагогічні технології у навчальному процесі; аналізувати ефективність використання педагогічних технологій.

Рекомендована література:

1. Кіт Г.Г. Дидактика початкової освіти : практикум / Г.Г. Кіт, О.Б. Петрович, І.В. Карук. Вінниця : Документ Принт, 2017. 249 с.
2. Малафіїк І.В. Дидактика новітньої школи [Текст] : навчальний посібник. К. : СЛОВО, 2015. - 632 с.
3. Мистецтво : особливості викладання в початковій школі : навчально-методичний посібник / автор-уклад. В. П. Мартинова. Харків : Друкарня Мадрид, 2019. 111 с.
4. Нова українська школа: порадник для вчителя / під заг. ред. Бібік Н. М. Київ : Літера ЛТД, 2019. 208 с.
5. Педагогіка І («Основи педагогіки», «Дидактика»): Опорні конспекти лекцій для студентів денної форми навчання спеціальності 013 «Початкова освіта» ОС «Молодший бакалавр» / Т. І. Молнар. Мукачево: МДУ, 2020. 88 с.
6. Павленко Ю.Г. Робочий зошит з дидактики : навч.-метод. посібн. для студ. спец.-ті 013 Початкова освіта. Полтавський нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. 2-ге вид. переробл. і доповн. Полтава: ПП Астроя, 2020. 50 с.
7. Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти : підручник. К. : Грамота, 2012. 504 с.
8. Скоморовська І. А. Основи дидактики початкової школи: навчально-методичний комплекс. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2014. 172 с.
9. Фізеші О.Й. Педагогіка: Основи педагогіки. Дидактика. Теорія та методика виховання. Школознавство: Навчальний посібник. К: Кондор-Видавництво, 2015. 390 с.
10. Чайка В.М. Основи дидактики : навчальний посібник. К. : Академвидав, 2011. 240 с.
11. Концепція Нової української школи. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nov-a-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
12. Навчальні програми для 1-4 класів НУШ. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalniprogrami/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>
13. Рацул А.Б. Педагогіка: інформативний виклад [Текст]: навч. посіб. для студентів ВНЗ / А. Б. Рацул, Т. Я. Довга. Київ : Слово, 2016. 342 с.
14. Сучасні методи групової роботи з учнями : науково-методичний посібник / укладачі : Буряк О. О., Кечик О. О. Харків : Друкарня Мадрид, 2020. 103 с.

Інтернет-ресурси:

1. Бібліотека ЖДУ імені Івана Франка – Режим доступу: <http://irbis.zu.edu.ua/>
2. <http://pidruchniki.ws/>.
3. <http://www.gumer.info/>
4. www.dnppb.gov.ua.
5. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського – Режим доступу: <http://www.irbisnbuv>.
6. <https://pidruchniki.com/18-211001/pedagogika/zagalni-zasadi-didaktiki#390>

7. https://pidruchniki.com/16_591226/pedagogik
8. https://vseosvita.ua/?_cf_chl tk=Pioqp3dF5Sl_fyncppc1lXPt9S4zXJWPKJcWSYJiXpo_-1685528127-0-gaNycGzNC_s
9. <https://www.ed-era.com/>
10. <https://naurok.com.ua/>

ТЕМА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ № 17: ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНЮВАННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Завдання для самостійної роботи:

1. Ознайомитися з нормативними документами щодо оцінювання результатів навчання учнів початкової школи;
2. З'ясувати сутність понять формувальне оцінювання, підсумкове оцінювання, самооцінювання;
3. Визначити особливості оцінювання навчальних досягнень учнів 1–2 та 3–4 класів;
4. Проаналізувати сучасні методи та прийоми оцінювання в початковій школі;
5. Навчитися розробляти прості інструменти оцінювання для уроку.
6. Дібрати по 2 прийоми формувального оцінювання: для самооцінювання, взаємооцінювання, оцінювання вчителем.
7. Що таке свідоцтво досягнень?
8. Чим свідоцтво досягнень відрізняється від табеля?
9. Якщо немає оцінок, то що буде прописано в свідоцтві досягнень?
10. Як виглядає свідоцтво досягнень?

Методичні рекомендації до виконання завдань.

Освітнє, виховне і розвивальне значення перевірки та оцінки навчальних досягнень молодших школярів.

Оцінні судження як важливий важіль управління розвитком свідомості, характеру, волі та навчальних здібностей учнів початкових класів. Роль оцінних суджень учителя. Шляхи подолання формалізму в оцінці результатів праці учнів. Урахування індивідуальних особливостей учнів у процесі перевірки їхніх навчальних досягнень. Індивідуальний підхід до оцінки успішності учнів.

Контрольно-оцінювальна діяльність вчителя початкових класів

2. Види контролю навчальних досягнень молодших школярів
3. Формувальне оцінювання в освітньому процесі початкової школи
4. Форми та методи контролю. Інструменти зворотнього зв'язку
5. Технологія портфоліо

Після виконання завдань для самостійної роботи студенти мають поглибити знання про систему оцінювання навчальних досягнень учнів початкових класів відповідно до вимог сучасної початкової освіти та концепції Нова українська школа, а також оволодіти уміннями застосовувати різні методи оцінювання в навчальному процесі.

Рекомендована література:

1. Кіт Г.Г. Дидактика початкової освіти : практикум / Г.Г. Кіт, О.Б. Петрович, І.В. Карук. Вінниця : Документ Принт, 2017. 249 с.

2. Малафіїк І.В. Дидактика новітньої школи [Текст] : навчальний посібник. К. : СЛОВО, 2015. - 632 с.
3. Мистецтво : особливості викладання в початковій школі : навчально-методичний посібник / автор-уклад. В. П. Мартинова. Харків : Друкарня Мадрид, 2019. 111 с.
4. Нова українська школа: порадник для вчителя / під заг. ред. Бібік Н. М. Київ : Літера ЛТД, 2019. 208 с.
5. Педагогіка І («Основи педагогіки», «Дидактика»): Опорні конспекти лекцій для студентів денної форми навчання спеціальності 013 «Початкова освіта» ОС «Молодший бакалавр» / Т. І. Молнар. Мукачево: МДУ, 2020. 88 с.
6. Павленко Ю.Г. Робочий зошит з дидактики : навч.-метод. посібн. для студ. спец.-ті 013 Початкова освіта. Полтавський нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. 2-ге вид. переробл. і доповн. Полтава: ПП Астроя, 2020. 50 с.
7. Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти : підручник. К. : Грамота, 2012. 504 с.
8. Скоморовська І. А. Основи дидактики початкової школи: навчально-методичний комплекс. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2014. 172 с.
9. Фізеші О.Й. Педагогіка: Основи педагогіки. Дидактика. Теорія та методика виховання. Школознавство: Навчальний посібник. К: Кондор-Видавництво, 2015. 390 с.
10. Чайка В.М. Основи дидактики : навчальний посібник. К. : Академвидав, 2011. 240 с.
11. Концепція Нової української школи. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nov-a-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
12. Навчальні програми для 1-4 класів НУШ. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalniprogrami/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>
13. Рацул А.Б. Педагогіка: інформативний виклад [Текст]: навч. посіб. для студентів ВНЗ / А. Б. Рацул, Т. Я. Довга. Київ : Слово, 2016. 342 с.
14. Сучасні методи групової роботи з учнями : науково-методичний посібник / укладачі : Буряк О. О., Кечик О. О. Харків : Друкарня Мадрид, 2020. 103 с.

Інтернет-ресурси:

1. Бібліотека ЖДУ імені Івана Франка – Режим доступу: <http://irbis.zu.edu.ua/>
2. <http://pidruchniki.ws/>.
3. <http://www.gumer.info/>
4. www.dnpb.gov.ua.
5. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського – Режим доступу: <http://www.irbisnbuv>.
6. <https://pidruchniki.com/18-211001/pedagogika/zagalni-zasadi-didaktiki#390>
7. <https://pidruchniki.com/16-591226/pedagogik>
8. https://vseosvita.ua/?_cf_chl_tk=Pioqp3dF5S1_fyncppc11XPt9S4zXJWPKJcWSYJiXp-o-1685528127-0-gaNycGzNC_s
9. <https://www.ed-era.com/>
10. <https://naurok.com.ua/>

ТЕМА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ № 18 КЛАСНИЙ КЕРІВНИК ТА ЙОГО ФУНКЦІЇ

Завдання для самостійної роботи:

1. Чому функції класного керівника взаємопов'язані між собою?
2. Які функції є найважливішими в сучасній школі? Обґрунтуйте свою думку.
3. Які труднощі можуть виникати під час реалізації функцій класного керівника?
4. Як змінюється роль класного керівника в умовах сучасної освіти?
5. У чому полягає відповідальність класного керівника за формування учнівського колективу?
6. Наведіть приклади реалізації різних функцій у повсякденній роботі класного керівника.
7. Як класний керівник може організувати ефективну співпрацю з батьками?
8. Запропонуйте заходи для покращення психологічного клімату в класі.
9. Складіть приклад плану виховного заходу.
10. Як класний керівник може попереджати конфлікти серед учнів?
11. Складіть короткий план виховної роботи класного керівника на місяць.
12. Проаналізуйте роль класного керівника у формуванні колективу класу.
13. Напишіть есе (5–7 речень) на тему «Яким має бути сучасний класний керівник?»

Методичні рекомендації до виконання завдань.

Класний керівник є центральною фігурою у виховному процесі, яка забезпечує гармонійний розвиток особистості учня, організовує життя класного колективу та виступає посередником між учнями, батьками і педагогами.

Класний керівник — це педагогічний працівник закладу освіти, який здійснює організацію, координацію та керівництво навчально-виховною діяльністю учнівського колективу класу.

Класний керівник відіграє ключову роль у формуванні особистості учня та розвитку класного колективу. Його діяльність є багатогранною і включає такі аспекти:

1. Організація виховної роботи: планує та проводить виховні заходи; формує систему виховної діяльності в класі; сприяє розвитку моральних цінностей учнів.
 2. Формування учнівського колективу: створює сприятливий психологічний клімат; розвиває взаємоповагу, співпрацю та відповідальність; запобігає конфліктам і допомагає їх вирішувати.
 3. Індивідуальна робота з учнями: вивчає особистісні особливості кожного учня; сприяє розвитку здібностей та інтересів; надає педагогічну підтримку.
 4. Взаємодія з батьками: підтримує постійний зв'язок із сім'ями учнів; залучає батьків до виховного процесу; консультує з питань виховання дітей.
 5. Координація діяльності педагогів: узгоджує роботу вчителів, які працюють у класі; забезпечує єдність вимог до учнів; сприяє створенню цілісного освітнього середовища.
- Функції класного керівника: організаційна, виховна, координаційна, комунікативна, діагностична, контролююча.

Після виконання завдань для самостійної роботи студенти мають розуміти роль класного керівника у системі освіти; знати основні функції, обов'язки та напрями діяльності класного керівника; бути готовими у майбутньому виконувати обов'язки класного керівника в майбутньому.

Рекомендована література:

1. Кіт Г.Г. Дидактика початкової освіти : практикум / Г.Г. Кіт, О.Б. Петрович, І.В. Карук. Вінниця : Документ Принт, 2017. 249 с.
2. Малафіїк І.В. Дидактика новітньої школи [Текст] : навчальний посібник. К. : СЛОВО, 2015. - 632 с.
3. Мистецтво : особливості викладання в початковій школі : навчально-методичний посібник / автор-уклад. В. П. Мартинова. Харків : Друкарня Мадрид, 2019. 111 с.

4. Нова українська школа: порадник для вчителя / під заг. ред. Бібік Н. М. Київ : Літера ЛТД, 2019. 208 с.
5. Педагогіка І («Основи педагогіки», «Дидактика»): Опорні конспекти лекцій для студентів денної форми навчання спеціальності 013 «Початкова освіта» ОС «Молодший бакалавр» / Т. І. Молнар. Мукачево: МДУ, 2020. 88 с.
6. Павленко Ю.Г. Робочий зошит з дидактики : навч.-метод. посібн. для студ. спец.-ті 013 Початкова освіта. Полтавський нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. 2-ге вид. переробл. і доповн. Полтава: ПП Аструя, 2020. 50 с.
7. Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти : підручник. К. : Грамота, 2012. 504 с.
8. Скоморовська І. А. Основи дидактики початкової школи: навчально-методичний комплекс. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2014. 172 с.
9. Фізеші О.Й. Педагогіка: Основи педагогіки. Дидактика. Теорія та методика виховання. Школознавство: Навчальний посібник. К: Кондор-Видавництво, 2015. 390 с.
10. Чайка В.М. Основи дидактики : навчальний посібник. К. : Академвидав, 2011. 240 с.
11. Концепція Нової української школи. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nov_a-ukrainska-shkola-compressed.pdf
12. Навчальні програми для 1-4 класів НУШ. URL: <https://mon.gov.ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalniprogrami/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>
13. Рацул А.Б. Педагогіка: інформативний виклад [Текст]: навч. посіб. для студентів ВНЗ / А. Б. Рацул, Т. Я. Довга. - Київ : Слово, 2016. 342 с.
14. Сучасні методи групової роботи з учнями : науково-методичний посібник / укладачі : Буряк О. О., Кечик О. О. Харків : Друкарня Мадрид, 2020. 103 с.

Інтернет-ресурси:

1. Бібліотека ЖДУ імені Івана Франка – Режим доступу: <http://irbis.zu.edu.ua/>
2. <http://pidruchniki.ws/>.
3. <http://www.gumer.info/>
4. www.dnrb.gov.ua.
5. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського – Режим доступу: <http://www.irbisnbuv>.
6. https://pidruchniki.com/18_211001/pedagogika/zagaln_i_zasadi_didaktiki#390
7. https://pidruchniki.com/16_591226/pedagogik
8. https://vseosvita.ua/?_cf_chl_tk=Pioqp3dF5Sl_fyncppc1lXPt9S4zXJWPKJcWSYJiXpo-1685528127-0-gaNycGzNC_s
9. <https://www.ed-era.com/>
10. <https://naurok.com.ua/>

ТЕМА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ № 19: ОСНОВНА ДОКУМЕНТАЦІЯ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Завдання для самостійної роботи:

1. Скласти перелік основної документації вчителя початкових класів.
2. Охарактеризувати призначення класного журналу.
3. Підготувати таблицю видів документації та їх функцій.
4. Написати коротке повідомлення на тему: «Значення правильного ведення документації в роботі вчителя».

Методичні рекомендації до виконання завдань.

Документація вчителя початкових класів є важливою складовою його професійної діяльності, оскільки забезпечує системність, організованість і ефективність навчально-виховного процесу.

До основної документації вчителя початкових класів належать:

1. Навчально-планувальна документація: календарно-тематичне планування — визначає послідовність вивчення тем і розподіл годин; поурочні плани (конспекти уроків) — деталізують хід кожного уроку; освітні програми — документи, на основі яких здійснюється навчання.

2. Облікова документація: класний журнал — основний документ для обліку відвідування та успішності учнів; журнал індивідуального навчання (за потреби); шоденники учнів — засіб зв'язку з батьками та фіксації навчальної діяльності.

3. Виховна документація: план виховної роботи класу — система виховних заходів на певний період; сценарії виховних заходів — розробки свят, бесід, годин спілкування; характеристики учнів — опис індивідуальних особливостей дітей.

4. Документація з роботи з батьками: план роботи з батьками; протоколи батьківських зборів; індивідуальні консультації (зафіксовані записи).

5. Методична документація: портфоліо вчителя; матеріали самоосвіти; розробки уроків і дидактичні матеріали.

6. Журнал інструктажів з техніки безпеки.

Після виконання завдань для самостійної роботи студенти мають розуміти призначення та правила ведення шкільної документації, розвинути навички роботи з нормативними документами та плануванням навчального процесу, розуміти відповідальність учителя за правильність ведення документації.

Рекомендована література:

1. Кіт Г.Г. Дидактика початкової освіти : практикум / Г.Г. Кіт, О.Б. Петрович, І.В. Карук. Вінниця : Документ Принт, 2017. 249 с.

2. Малафіїк І.В. Дидактика новітньої школи [Текст] : навчальний посібник. К. : СЛОВО, 2015. - 632 с.

3. Мистецтво : особливості викладання в початковій школі : навчально-методичний посібник / автор-уклад. В. П. Мартинова. Харків : Друкарня Мадрид, 2019. 111 с.

4. Нова українська школа: порадник для вчителя / під заг. ред. Бібік Н. М. Київ : Літера ЛТД, 2019. 208 с.

5. Педагогіка І («Основи педагогіки», «Дидактика»): Опорні конспекти лекцій для студентів денної форми навчання спеціальності 013 «Початкова освіта» ОС «Молодший бакалавр» / Т. І. Молнар. Мукачево: МДУ, 2020. 88 с.

6. Павленко Ю.Г. Робочий зошит з дидактики : навч.-метод. посібн. для студ. спец.-ті 013 Початкова освіта. Полтавський нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. 2-ге вид. переробл. і доповн. Полтава: ПП Астрия, 2020. 50 с.

7. Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти : підручник. К. : Грамота, 2012. 504 с.

8. Скоморовська І. А. Основи дидактики початкової школи: навчально-методичний комплекс. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2014. 172 с.

9. Фізеші О.Й. Педагогіка: Основи педагогіки. Дидактика. Теорія та методика виховання. Школознавство: Навчальний посібник. К: Кондор-Видавництво, 2015. 390 с.

10. Чайка В.М. Основи дидактики : навчальний посібник. К. : Академвидав, 2011. 240 с.

11. Концепція Нової української школи. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nov_a-ukrainska-shkola-compressed.pdf

12. Навчальні програми для 1-4 класів НУШ. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalniprogrami/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>

13. Рацул А.Б. Педагогіка: інформативний виклад [Текст]: навч. посіб. для студентів ВНЗ / А. Б. Рацул, Т. Я. Довга. - Київ : Слово, 2016. 342 с.
14. Сучасні методи групової роботи з учнями : науково-методичний посібник / укладачі : Буряк О. О., Кечик О. О. Харків : Друкарня Мадрид, 2020. 103 с.

Інтернет-ресурси:

1. Бібліотека ЖДУ імені Івана Франка – Режим доступу: <http://irbis.zu.edu.ua/>
2. <http://pidruchniki.ws/>.
3. <http://www.gumer.info/>
4. www.dnpb.gov.ua.
5. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського – Режим доступу: <http://www.irbisnbuv>.
6. https://pidruchniki.com/18_211001/pedagogika/zagaln_i_zasadi_didaktiki#390
7. https://pidruchniki.com/16_591226/pedagogik
8. https://vseosvita.ua/?_cf_chl_tk=Pioqp3dF5Sl_fyncppc1lXPt9S4zXJWPKJcWSYJiXpo-1685528127-0-gaNycGzNC_s
9. <https://www.ed-era.com/>
10. <https://naurok.com.ua/>

ТЕМА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ № 20 ТАЙМ-МЕНЕДЖМЕНТ ВЧИТЕЛЯ РОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Завдання для самостійної роботи:

1. Поясніть значення тайм-менеджменту в професійній діяльності вчителя.
2. Проаналізуйте, які фактори впливають на неефективне використання часу.
3. Охарактеризуйте методи планування робочого часу педагога (щоденне, тижневе, довгострокове планування).
4. Розгляньте такі технології тайм-менеджменту:
 - АБВ-аналіз пріоритетності завдань;
 - складання планів дня за допомогою методу «Альпи»;
 - система Б. Франкліна.

Методичні рекомендації до виконання завдань.

У професійній діяльності вчителя тайм-менеджмент означає вміння раціонально розподіляти свій робочий час між різними видами діяльності: проведення уроків; підготовка до занять; перевірка робіт; виховна робота; спілкування з батьками; самоосвіта та професійний розвиток.

Основні складові тайм-менеджменту вчителя:

1. Планування — складання розкладу, планів уроків і завдань.
2. Пріоритезація — визначення найважливіших справ.
3. Організація — впорядкування робочого процесу.
4. Контроль часу — відстеження витрат часу.
5. Аналіз ефективності — оцінка результатів діяльності.

Значення тайм-менеджменту для вчителя: підвищує продуктивність праці; зменшує перевантаження та стрес; допомагає уникати «завалів» у роботі; забезпечує баланс між роботою та відпочинком; сприяє професійному зростанню.

Тайм-менеджмент є важливою складовою професійної компетентності вчителя, оскільки дозволяє ефективно організовувати свою діяльність, досягати високих результатів у навчально-виховному процесі та зберігати власні ресурси.

Після виконання завдань для самостійної роботи студенти мають розуміти свою роль як організаторів освітнього процесу в початковій школі, вміти складати різні види планування діяльності, робити свій щоденний розклад, знаходити способи оптимізації часу.

Рекомендована література:

1. Кіт Г.Г. Дидактика початкової освіти : практикум / Г.Г. Кіт, О.Б. Петрович, І.В. Карук. Вінниця : Документ Принт, 2017. 249 с.
2. Малафіїк І.В. Дидактика новітньої школи [Текст] : навчальний посібник. К. : СЛОВО, 2015. - 632 с.
3. Мистецтво : особливості викладання в початковій школі : навчально-методичний посібник / автор-уклад. В. П. Мартинова. Харків : Друкарня Мадрид, 2019. 111 с.
4. Нова українська школа: поради для вчителя / під заг. ред. Бібік Н. М. Київ : Літера ЛТД, 2019. 208 с.
5. Педагогіка І («Основи педагогіки», «Дидактика»): Опорні конспекти лекцій для студентів денної форми навчання спеціальності 013 «Початкова освіта» ОС «Молодший бакалавр» / Т. І. Молнар. Мукачево: МДУ, 2020. 88 с.
6. Павленко Ю.Г. Робочий зошит з дидактики : навч.-метод. посібн. для студ. спец.-ті 013 Початкова освіта. Полтавський нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. 2-ге вид. переробл. і доповн. Полтава: ПП Астрыя, 2020. 50 с.
7. Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти : підручник. К. : Грамота, 2012. 504 с.
8. Скоморовська І. А. Основи дидактики початкової школи: навчально-методичний комплекс. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2014. 172 с.
9. Фізеші О.Й. Педагогіка: Основи педагогіки. Дидактика. Теорія та методика виховання. Школознавство: Навчальний посібник. К: Кондор-Видавництво, 2015. 390 с.
10. Чайка В.М. Основи дидактики : навчальний посібник. К. : Академвидав, 2011. 240 с.
11. Концепція Нової української школи. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nov_a-ukrainska-shkola-compressed.pdf
12. Навчальні програми для 1-4 класів НУШ. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalniprogrami/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>
13. Рацул А.Б. Педагогіка: інформативний виклад [Текст]: навч. посіб. для студентів ВНЗ / А. Б. Рацул, Т. Я. Довга. - Київ : Слово, 2016. 342 с.
14. Сучасні методи групової роботи з учнями : науково-методичний посібник / укладачі : Буряк О. О., Кечик О. О. Харків : Друкарня Мадрид, 2020. 103 с.

Інтернет-ресурси:

1. Бібліотека ЖДУ імені Івана Франка – Режим доступу: <http://irbis.zu.edu.ua/>
2. <http://pidruchniki.ws/>.
3. <http://www.gumer.info/>
4. www.dnpb.gov.ua.
5. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського – Режим доступу: <http://www.irbisnbuv>.
6. https://pidruchniki.com/18_211001/pedagogika/zagalni_zasadi_didaktiki#390
7. https://pidruchniki.com/16_591226/pedagogik
8. https://vseosvita.ua/?_cf_chl_tk=Pioqp3dF5Sl_fyncppc1IXPt9S4zXJWPKJcWSYJiXp_o-1685528127-0-gaNycGzNC_s
9. <https://www.ed-era.com/>
10. <https://naurok.com.ua/>

Рекомендована література

Основна:

1. Кіт Г.Г. Дидактика початкової освіти : практикум / Г.Г. Кіт, О.Б. Петрович, І.В. Карук. Вінниця : Документ Принт, 2017. 249 с.
2. Малафіїк І.В. Дидактика новітньої школи [Текст] : навчальний посібник. К. : СЛОВО, 2015. - 632 с.
3. Мистецтво : особливості викладання в початковій школі : навчально-методичний посібник / автор-уклад. В. П. Мартинова. Харків : Друкарня Мадрид, 2019. 111 с.
4. Нова українська школа: порадник для вчителя / під заг. ред. Бібік Н. М. Київ : Літера ЛТД, 2019. 208 с.
5. Педагогіка І («Основи педагогіки», «Дидактика»): Опорні конспекти лекцій для студентів денної форми навчання спеціальності 013 «Початкова освіта» ОС «Молодший бакалавр» / Т. І. Молнар. Мукачево: МДУ, 2020. 88 с.
6. Павленко Ю.Г. Робочий зошит з дидактики : навч.-метод. посібн. для студ. спец.-ті 013 Початкова освіта. Полтавський нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. 2-ге вид. переробл. і доповн. Полтава: ПП Астроя, 2020. 50 с.
7. Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти : підручник. К. : Грамота, 2012. 504 с.
8. Скоморовська І. А. Основи дидактики початкової школи: навчально-методичний комплекс Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2014. 172 с.
9. Фізеші О.Й. Педагогіка: Основи педагогіки. Дидактика. Теорія та методика виховання. Школознавство: Навчальний посібник. К: Кондор-Видавництво, 2015. 390 с.
10. Чайка В.М. Основи дидактики : навчальний посібник / В. М. Чайка. К. : Академвидав, 2011. 240 с.

Додаткова:

1. Водянка Л. Д., Тодорюк С. І., Карп А. Г. Тайм-менеджмент як техніка планування робочого часу персоналу. Економіка та держава. 2020. № 7. С. 119–123.
2. Галузяк В. М. Педагогіка : навч. посіб. / В. М. Галузяк, М. І. Сметанський, В. І. Шахов. - Вінниця: Віноблдрукарня, 2000. 200 с.
3. Дичківська М.І. Інноваційні педагогічні технології: Практикум. Київ: «Слово», 2013. 448 с
4. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
5. Закон України «Про загальну середню освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/651-14>
6. Інтегративний підхід : актуальність, сутність, особливості впровадження в умовах початкової школи : навчально-методичний посібник / уклад. : Н. Б. Ларіонова, Н. М. Стрельцова. Харків : Друкарня Мадрид, 2018. 76 с.
7. Концепція Нової української школи. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nov-a-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
8. Корнажевський Ю.А. Аналіз уроку / Ю. А.Корнажевський. Х. : Видавництво «Ранок», 2008. 336 с.
9. Кузьмінський А.І. Технологія і техніка шкільного уроку : навчальний посібник / А.І.Кузьмінський, С.В.Омеляненко. К. Знання, 2010. 335 с.
10. Навчальні програми для 1-4 класів НУШ. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalniprogrami/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>
11. Онопрієнко О. В. Дидактико-методичні засади контролю й оцінювання навчальних досягнень молодших школярів : монографія. Київ : Педагогічна думка, 2020. 400 с.
12. Організація освітнього процесу в школах України в умовах карантину: аналітична записка / Л. Гриневич, Л. Ільїч, Н. Морзе, В. Прошкін, І. Шемелинець, К. Линьов, Г. Рій]. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2020. 76 с.

13. Рацул А.Б. Педагогіка: інформативний виклад [Текст]: навч. посіб. для студентів ВНЗ / А. Б. Рацул, Т. Я. Довга. - Київ : Слово, 2016. 342 с.
14. Нові підходи до управління освітнім закладом в умовах реформування освіти : методичний посібник для керівників закладів загальної середньої освіти / уклад. : Л. М. Михайлова, Л. М. Савенко, В. С. Стасюк. Харків : «Друкарня Мадрид», 2018. 98 с.
15. Сучасні методи групової роботи з учнями : науково-методичний посібник / укладачі : Буряк О. О., Кечик О. О. Харків : Друкарня Мадрид, 2020. 103 с.
16. Управління школою в час кризи: методичні рекомендації ГО “Про.Світ.”, 2021. 92 с.
17. Фіцула М.М. Педагогіка: навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. 3 -є вид., перероб. і доп.. Тернопіль: Навчальна книга, 2013. 232с.
18. Формування громадянської компетентності учнів загальноосвітніх навчальних закладів відповідно до вимог нових державних освітніх стандартів / укл. Наталія Степанова. – Черкаси : Вид-цтво ЧОППОПІ ЧОР, 2014. 44 с.
19. Цимбалару А. Д. Педагогічне проєктування освітнього простору в школі І ступеня: теорія і практика : монографія. К. : Педагогічна думка, 2013. 692 с.
20. Шелестова Л. В. Змішане навчання у початковій школі : методичні рекомендації. Київ : «Фенікс», 2021. 48 с

Інтернет-ресурси:

1. Бібліотека ЖДУ імені Івана Франка – Режим доступу: <http://irbis.zu.edu.ua/>
2. <http://pidruchniki.ws/>.
3. <http://www.gumer.info/>
4. www.dnpb.gov.ua.
5. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського – Режим доступу: <http://www.irbisnbuv>.
6. https://pidruchniki.com/18_211001/pedagogika/zagaln_i_zasadi_didaktiki#390
7. https://pidruchniki.com/16_591226/pedagogik
8. https://vseosvita.ua/?__cf_chl_tk=Pioqp3dF5Sl_fyncppe1lXPt9S4zXJWPKJcWSYJiXpo-1685528127-0-gaNycGzNC_s
9. <https://www.ed-era.com/>
10. <https://naurok.com.ua/>